

Am slujit cîntecul

FRAGMENTE
DIN
AMINTIRILE
ELENEI
ZAMORA
ARTISTA
EMERITA
A R.P.R.

Cînd am împlinit 14 ani, profesoara mea a reușit după multe insistențe să mă înscrie la Conservator, deocamdată ca auditoare, neavînd vîrsta reglementară. Am intrat întîi la clasa de canto, apoi la clasa de pian a profesorului Dimitriu, la teorie și solfegii la profesorul Kiriac, apoi la profesorul Ion Chirescu, în fine la armonie și contrapunct. Mai tîrziu, m-am înscris la clasa de dramă și comedie, urmînd și cursuri de literatură dramatică, dans și scrimă. Toate aceste cursuri le urmam cu regularitate și devotament, în dorința mea fierbinte de a învăța tot ce era în legătură cu teatrul și muzica, pe care le iubeam mai presus de orice. În clasă aveam colegi pe Valentineanu, Ion Manu, N. Bălățeanu, Marioara Zimniceanu, Marieta Rareș, Maria Wauvrina și alții. După amiaza urmam și liceul în particular, iar noaptea făceam figurație la Teatrul Național — pentru 5 lei pe seară ca să-mi pot cumpăra cărțile și notele necesare. Fiind însă cea mai mică dintre figurante și îmbrăcată în uniforma mea de școală, nimeni nu mă lua în seamă. Rolul meu era doar să deschid sau să închid vreo ușă. Nu mi se dădea nici măcar să țin în mînă legendara tavă, după care oftam atîta. Mi-aduc aminte că în piesa „Trandafirii roșii”, în care juca marele actor Aristide Demetriad, eu aveam rolul unui paj. Ghemuită într-un colț al scenei, ascultam seară de seară acea „baladă a mării” pe care Demetriad o spunea cum numai el era în stare. Parcă îl văd, palid și uscățiv, cu ochii pierduți, spunîndu-și durerea trandafirului înroșit de singele lui pentru domnița-i iubită. Seară de seară, vărsam lacrimi sincere și așteptam cu răsufierea tăiată scena finală în care Zefir (Demetriad) murea. Mă repezeam apoi să ridic trandafirul, chipurile ca să-l duc, la rechizită.

În 1918, am plecat la Iași. Pe scena Teatrului Național, mi-am făcut debutul. Și iată cum: în timp ce citeam afișele lipite pe zidurile de la intrarea artiștilor, ușa se deschise brusc și apărură marea actriță Marioara Cinski, fiica Mariei Ciucurescu. Era urmată de Niculescu-Buzău care încerca zadarnic să o convingă să se reîntoarcă la repetiția generală a operei „M-lle Nitouche”, pe care o părăsise din cauza unui conflict violent cu directorul teatrului. La un moment dat, el mă vede și, furios cum era, se răstește la mine: „Da tu ce cauți aici, puștanco? Acasă!” Profund jignită, răspunsei înțepat: „Te rog, nene, știi? Doar sînt și eu... puțin artistă! Am jucat și la Teatrul Național din București și-apoi știu să și cînt”. Buzău cască niște ochi la mine de credeam că mă ia la bătaie. Dar el mă cerceta atent. Apoi mă înșfăcă de mină și mă tîrî după el pe niște scări ce mi se păreau interminabile. În sfîrșit, deschise brusc o ușă și exclamă „Iată pe noua Nitouche”. În fața noastră se afla directorul teatrului, care spuse batjocoritor: „Da pe asta de unde ai mai adus-o?” „Domnule director, zău, pe onoare mea, asta este adevărata Nitouche, așa cum e. Uitați-vă la ea: mică, timidă, speriată și mai și cîntă. Lăsați pe mine să vedeți ce scot eu din ea”. Cînd am rămas singuri, Buzău m-a întrebat: „Voce zici că ai?” „Da, nene am și Conservator”. „Dar ești în stare pînă mîine seară să înveți rolul?” „Vai, nene, păi asta îl știu de mult, de cînd eram în liceu!” După o zi și o noapte istovitoare de muncă, a venit și ora premierei. Nu știu cum și cine m-a fardat, m-a îmbrăcat și m-a pieptănat — știu numai că la auzul primei lovituri care anunța începerea spectacolului, m-a apucat o frică de mi-clănțăneau dinții în gură și cu ochii

plini de lacrimi îi spuneam lui Buzău: „Nene Nae, nu pot, nu mai știu nimic, am uitat tot”. Nenea Nae, sărăcul, era la fel de speriat ca mine dar, păstrîndu-și firea, îmi spuse tăios: „Să nu mă faci de ris, Lenuțo, auzi? Te omor! Și acum suie-te pe scaun ca să-ți leg pantalonășii bine; să nu-i pierzi pe scenă, păcatele mele. Așa! Acum cască gura”. Și-mi turnă pe gît două înghițituri bune de rom. Spectacolul a mers foarte bine. Eram într-adevăr adevărata Nitouche, culeasă de pe stradă, zvîrlită pe scenă, timidă și stîngace, zăpăcită de surpriza aplauzelor, beată de fericire și... de puțin rom. Așa a început adevărata mea carieră artistică. Apoi a urmat opera „Baba Hîrca” cu C. Tănase — în travesti, „Pericolă”, „Vînzătorul de păsări”...

Ne aflam în anul 1921. Numai cei ce au făcut turnee pe vremea aceea știu în ce condiții mizerabile se călătorea și prin ce peripezii treceau bieții artiști în acele turnee. Înghesuți într-un vagon de clasa III-a, dormind pe scînduri în loc de paturi, cutreieram țara de la un cap la altul. Mi-aduc aminte că o dată am călătorit cu un trenuleț, de la Crasna la Huși. Bineînțeles că noi eram, ca întotdeauna, într-un vagon de marfă. Pe la jumătatea drumului vedem că trenulețul nostru nu mai merge pe șine, ci prin... apă. A mers el cît a mers așa, apoi s-a oprit în mijlocul cîmpului care părea un lac imens. În urma unor ploi torențiale și a revărsării riurilor, terasamentul fusese inundat. Nimeni nu știa și noi rămăsesem acolo complet izolați. Abia cînd gara Huși a anunțat că trenul n-a sosit pînă seara, au început cercetările. Dar, cum pe acel traseu nu mai mergea nici un alt tren și cum se înnoptase de-a binelea, au amînat cercetarea pentru a doua zi dimineață. Noi încremenisem în tren, închiriciți de foame și de frig, cocoțați pe băncile de lemn, căci apa ne ajunsese pînă la picioare. Așa am stat toată noaptea cu groaza în suflet că apele vor crește și ne vor lua cu totul. Pierzînd spectacolul de la Huși, aveam, firește, să pierdem și banii cu care trebuia să plecăm mai departe. Dar auzind de nenorocirea noastră, publicul din Huși ne-a chemat să jucăm trei spectacole ca să ne mai scoatem din pagubă. Pe altă rută, am ajuns în fine în acest orașel plin de omenie care ne-a primit cu alai și mai ales cu mîncare bună.

Dar cu toate peripeziile și lipsurile îndurate, nu ne plîngeam...

Am plecat la Paris în anul 1923. Am luat cu mine tot entuziasmul și toată dorința mea de a învăța și de a-mi desăvîrși arta. Biletul de tren mi-l plătise direcția Teatrului Popular. Eu îmi vindusem puținele lucruri, nemaivînd alt bagaj decît un costum național și cîteva note de Bre-diceanu. Era singura mea avere. Ajunsă acolo, fără nici un ban și fără să cunosc pe nimeni afară de fostul meu profesor Ion Chiorescu, am pornit-o pe jos din gara de Est, întrebînd mereu cum pot

am cîntat). Bineînțeles că a acceptat tot, mai ales că nu-l costa nimic. Imediat mi-a întins o hîrtie s-o iscălesc (ca nu cumva să mă răzgîndesc) în care scria clar „fără salariu” și adăuga „timp de șase luni”. Mă legase bine la gard, își zicea el. Dar eu eram aceea care cîștigam. Dacă n-aș fi știut să folosesc această ocazie, niciodată n-aș fi putut avea un asemenea debut, cu o asemenea reclamă, într-un teatru așa de mare. Unde mai pui că cei 60 de franci pe seară pe care îi trecuse în contract pentru florile care le împărțeam spectatorilor erau pentru mine o avere.

După acest debut, cu atîta vîlvă în jurul lui, au început să curgă angajamentele. Am jucat la Teatrul Empire, apoi la Moulin Rouge, Moulin de la Chanson, Theatre de dix heures, Theatre Furay și Olympia, la marele Teatru de Operă comică și Operetă „Gaité Lyrique”. În acel an, actori romîni erau mai mulți în Franța: Maria Ventura juca la Comedia Franceză, Alice Cocea la operetă, Elvira Popescu la „Theatre de Paris”, iar eu cîntam la Opera Comică. Mai tîrziu a venit și Fănică Luca care a avut un frumos succes la „Theatre Chatelet”. Tot în acest timp, Leonard cînta la Lyon și în alte orașe ale Franței. După terminarea contractelor cu Parisul, am plecat într-un lung turneu în toată Franța, apoi în Europa (Italia, Spania, Portugalia, Belgia, Olanda, Danemarca, Suedia, Norvegia, Elveția, Austria, Ungaria) pe urmă în Africa (Algeria, Tunis) și din nou în Europa...

La Paris m-am întîlnit pentru a doua oară în viața mea cu Leonard. Venise din turneul făcut cu „Bayadera”. Era grav bolnav. Locuia într-un mic

hotel, era descurajat și se temea că boala îl va răpune înainte de a se întoarce în țară. Am aflat toate acestea de la Elvira Popescu, care-l îngrijea zilnic ca o soră. Într-o seară, primii un telefon de la ea, rugându-mă să fac eu de gardă lângă el, căci ea avea spectacol. Așa am făcut cunoștință „personal”. Dar de cunoscut, eu îl cunoșteam de mult, încă de când aveam 14 ani. Eram atunci elevă în clasa a III-a de liceu și auditoare la Conservator. Toată clasa simpatiza pe frumosul Leonard. O dată m-am dus să-l văd la Parcul Oteteleșeanu, unde juca. M-am apropiat de el și atunci m-a întrebat pe cine caut. „Pe dvs., domnule Leonard. Vă rog să-mi dați o fotografie cu autograf”. Mă înroșisem până în vârful urechilor și inima îmi bătea cu putere. El tăcu un moment, mă măsură de sus până jos și-mi spuse batjocoritor: „Fugi de-aici mititico”. Și am fugit în Cișmigiu. Niciodată nu i-am spus și niciodată n-a știut Leonard că prima dezamăgire și durere îmi venea de la el. Atunci acolo, pe o bancă din Cișmigiu, am făcut un jurământ, înecat de suspine: să nu mor până nu voi ajunge să cînt lângă el. Și visul acesta mi s-a împlinit abia după 17 ani. Am fost ultima lui parteneră.

Revenisem în țară și jucam la București alături de el în opereta „Fritz”.

Într-o seară, pe care nu o voi uita, Leonard a venit la teatru abia ținându-se pe picioare. A intrat în cabină fără să spună la nimeni cît de rău îl este și mi-a trimis vorbă să mă îmbrac repede căci spectacolul va începe mai devreme. După actul I, se simțea foarte rău, dar mi-a spus că are doar o mică slăbiciune. M-a rugat din nou să mă grăbesc, căci vrea să termine mai repede spectacolul ca să plece mai devreme acasă și să se docto-

ricească. Când intră în scenă, îl văzui palid, aproape livid. După câteva minute începurăm să cîntăm. Când îmi apucă miinile fierbințele lui mă înpăimîntă. La un moment dat, a încetat să mai cînte, lăsîndu-mă numai pe mine. O tuse violentă și apoi o răsufare fierbinte îmi dogorî ceafa. După câteva secunde simți că-mi curge ceva fierbinte prin decolteul rochiei. Era sîngele lui: o hemoptizie violentă survenise brusc. Am vrut să-l scot afară din scenă ușor prin pași de dans. Dar mi-a șoptit: „nu, mai avem puțin, cîntă înainte să nu observe publicul”. După ieșirea noastră, a căzut între culise. Publicul observase ceva, dar scena era foarte întunecată și eu avusesem grije să-l trag încet din raza reflectorului. În pauză vestea s-a răspîndit printre spectatori și cînd l-au văzut din nou apărînd pe scenă, s-au sculat în picioare și au început să-l aplaude în delir. El privea fericit, cu un zîmbet în colțul gurii, pîrînd că-și cere scuze pentru cele întîmplate. Când veni aria „Adio, asta e ultima seară...” eu plîngeam în hohote, plîngeau actorii, mașiniștii, plîngea orchestra, plîngea și publicul alături de noi. Cei care au asistat în seara aceea la ultimul spectacol jucat de Leonard nu o vor uita niciodată.

...Ultima mea seară pe scenă a fost la 13 noiembrie 1961. Împlineam în acel an o jumătate de veac de muncă asiduă pe tărîmul artei. Nu se poate descrie ce-a însemnat pentru mine această zi.

Sala Teatrului de Stat de Operetă era plină pînă la refuz. Jucam în „Vînt de libertate”, alături de Petre Ștefănescu-Goangă, Maria Wauvrina, Lucia Roic și alții. Interpretam rolul marchizei de Saint Cloud, o tîină excentrică și cam trîznită. La apariția mea, îmbrăcată în niște pantaloni albi pescărești, cu o jachețică de catifea portocalie, și cu o imensă pălărie de paie pe cap, publicul a avut un moment de stupoare. A urmat însă apoi un torent de aplauze. Uimirea produsă de faptul că am apărut după 50 de ani de teatru și 64 de viață — jucînd un rol de tîină, cîntînd și dansînd ca în tinerețe a fost probabil cauza acestui entuziasm. Emoția m-a copleșit. Cu capul plecat și ochii plini de lacrimi, am trăit atunci cele mai înălțătoare clipe din viața mea. Primeam din plin răsplata poporului meu drag pe care l-am slujit cu credință timp de o jumătate de veac și căruia i-am dus graiul și portul românesc, ani în șir, peste hotare în multe țări ale lumii. A fost fără îndoială cel mai mare succes al vieții mele. Ce-și mai poate dori oare un artist care a gustat această supremă mulțumire?

Splendidul peisaj al localității climaterice Lacul Roșu, împletit cu tragicul sfârșit al tinerei cio-bănițe înghițite de undele vije-lioase ale „Ucigașului” — legendă pă-strată din tată-n fiu printre localnici — atrag spre pitoreștile priveliști mii și mii de turiști din țară și din străinătate. Format în 1837 în urma unei uriașe pră-bușiri de stinci care a zăgăzuit Bicazul, Lacul Roșu este un lac de baraj natural provocat de alunecările de teren.

Se cunosc, în genere, puține cazuri de formare a unor asemenea lacuri. În 1883, în apropiere de Tg. Ocna, pe valea pârâ-ului Izvorul Negru, afluent al Uzului, s-a format un lac asemănător numit Bălătău. Alte două lacuri — azi dispărute — for-mate tot prin baraj natural, sînt cel ce a existat la întorsura Buzăului, precum

și cel de la Nord de Nehoi — în urma cutremurului din 1940 și apoi dispărut. Aflăm date despre alte două lacuri care s-au format în același fel, în zilele noastre.

SURPRIZA FORESTIERILOR

Sfârșit de martie 1957 în Munții Mara-mureșului. Pe valea Novățului, afluent al Vaserului, după cîteva zile călduroase care au provocat topirea zăpezilor, s-au pornit ploile. Timp de trei zile, burnița s-a cernut neîntrerupt, stînjening activi-tatea muncitorilor forestieri de pe aceste meleaguri. A venit seara de sîmbătă, și oamenii și-au lăsat uneltele în cabana parchetului, ducîndu-se apoi fiecare pe la casele lor.

Iată-i, venind luni dimineată la lucru. Apropiîndu-se de locurile arhicunoscute,

Imagini de pe malul lacului Ighiu

nu le-a venit a crede ochilor... S-au gândit mai întâi că poate au greșit drumul, dar apoi și-au dat seama că în absența lor s-a născut un... lac. Cabana de unelte era deplasată, hăt, departe, iar din loc în loc, deasupra luciului apelor, se zărea coama înverzită a unui arbore surprins de puhoi. Pe vremuri, o dată cu lacul, s-ar fi născut și o legendă, căci din totdeauna oamenii aflați în fața unor forțe dezlănțuite ale naturii au căutat să găsească o cauză care a determinat dezlănțuirea lor. Ce au constatat oamenii de știință din cercetările făcute la fața locului? Care sînt cauzele formării barajului natural, baraj înalt de 20 de metri? Geologii și geografilor au constatat că lacul se datora infiltrației apei în terenul argilo-marnos provenit din dezagregarea rocilor, fapt care a provocat uriașă alunecare de pe versantul muntelui Betiș. În momentul cercetărilor lacul avea o suprafață de peste 20 de metri pătrați și o adîncime maximă de 9 metri.

LACUL DE SMARALD

El se află în partea de mijloc a munților Metalici, munți care înconjură ca un briu masivul sudic al Apusenilor, la o altitudine de 800 de metri. Peisajele smălțuite de penelul fanteziei acestei neîntrecute artiste care este natura au fermecat

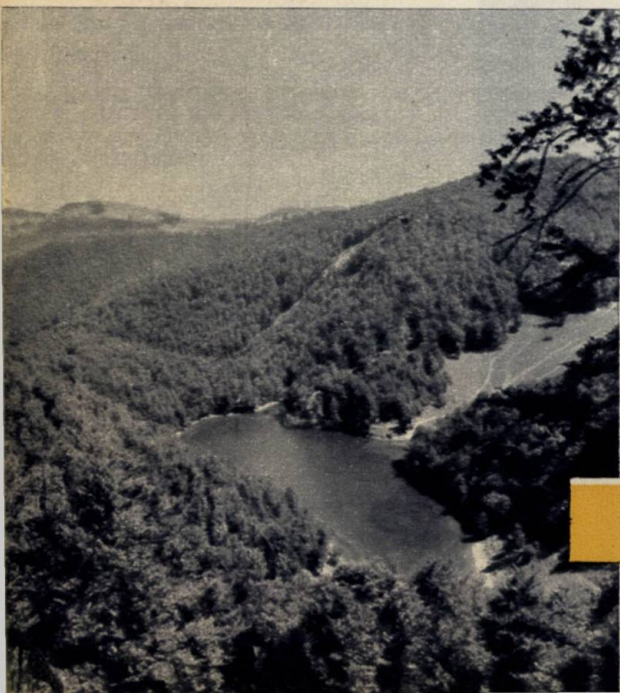
într-atît pe vizitatori încît au revenit deseori în aceste locuri povestind apoi tuturor despre imaginile de basm de pe aceste meleaguri.

Exploatarea de aur și fier cunoscute din vremuri de demult, menționate de Herodot ca fiind ocupația de căpetenie a agatirșilor, coșuri vulcanice străvechi, masive impunătoare de calcare albe, păduri de brazi și o apă cristalină cu reflexe verzui de smarald.

Pornind de la Alba Iulia, chiar din apropierea cetății medievale, cu trenușorul de munte ce urcă spre Zlatna, excursioniștii coboară după vreo 12 km. la Șard și de-aici pe șosea, merg pe sub viile Șardului și Iliului pînă la Ighiu. Urcînd pe valea rîului cu același nume, ei trec prin satul Ighiel, străbat cheile formate din roci vulcanice lăsînd drumul oilor la dreapta. Apele acestei văi se strîng de pe masivul calcaros Ciumerna, care reprezintă partea sudică a culmii calcaroase Bedeleu — Negrileasa.

Din cauza unor ploii torențiale, s-a petrecut nu de mult un interesant fenomen geologic, fenomen care a îmbogățit și mai mult frumusețea peisajului. Pe locul unei depresiuni dolinare — o scufundare a terenului în formă de pîlnie, vizibilă la suprafața pămîntului și provocată de dizolvarea calcarelor în subteran (prăbușirea unei peșteri) — s-au acumulat apele venite pe valea Ighiului dînd naștere lacului care are o suprafață de aproape 2 000 de metri pătrați. Privind colorația deosebită a apelor sale, în care se oglindește verdele viu al brazilor de pe maluri, turiștii l-au denumit pe bună dreptate, Lacul de smarald. Drumul ușor accesibil, pitorescul munților, cu stîncile semețe (Piatra Secuiului, Piatra Drumețului, Pietrele Ampoiței), vegetația bogată, au făcut din acest lac un punct turistic minunat.

Mișcările tectonice descrise mai sus se petrec mai ales în regiunile de munte sau de dealuri și ele se datoresc, în special, alunecărilor de teren provocate de diverși factori naturali.

SALUTUL STATUIILOR

de VERONICA PORUMBACU

...Și s-au trezit statuile din somnul mileniilor... Câtă vreme trecu până ce-a fost cioplită în piatră viața lor dintii? Câte valuri și-au spart de stînci dantela de spumă pe țărmii Tomisului? Câte priviri vor fi mîngiat faldurile Hecatei cu un șarpe la picioare? Și, sprijinit de navă, cîți

ani își va fi ridicat ochii muși către nori bătrînul zeu al Pontului Euzin? Ce piață din port va fi străjuit? Ce amplă cale va fi legat mozaicul dezgropat de întîlnirea siluetelor de piatră? Talazuri de pămînt, furtuni de colb iscate sub copitele cailor barbarilor, căzură — lespezi albe — pe vechia frumusețe a portului. Nimeni nu presimțea pinacoteca subterană; pămîntul zgiriat își dăruia cu zgîrcenie un lăcrimar, o candelă, o frîntură de tanagra...

Acum abia, cînd am cioplit noi înșine chipul patriei libere, acum abia, cînd am izbit pămîntul cu cazmaua ca să ridicăm palatele noastre la înălțimea dem-

nității umane, am regăsit și adîncul! Nouă ne-a deschis bătrînul comorile păstrate în bolțile sale.

În portul care-și desfășoară străzile noi, blocurile noi, palatele poporului, în albul solar, irizat de mare, frumusețea cioplită de om cu milenii în urmă va străluci în deplina ei forță. În acest an, am descoperit din nou, pentru socialism, creațiile umanității ce le luăm cu noi pentru totdeauna. Libertatea muncii am cucerit-o noi înșine cu trudă și luptă. Ea ne ajută să ne considerăm pe drept legatari ai frumuseții, ai artei umane pe care în această primăvară o restituim spațiului, luminii, veșniciei.

primele

C U V Î N T E

Cel mai mare stadion din Helsinki — Stadionul Olimpic — este arhiplin. În tribunele lui, spectatorii, oameni din 137 de țări. E seară, dar zilele în această perioadă, în Finlanda, sînt lungi, neobișnuit de lungi. Se întunecă abia după ora 22.

...Timp de peste două ore, printr-o imensă mare, un fluviu nesfîrșit de oameni — aproape toți cei 450.000 de locuitori ai Helsinki-ului — au ieșit din case și țin să participe la acest măreț eveniment — solii tineretului lumii s-au scurs pe marele stadion. La intrarea pe stadion, ca de altfel pe tot traseul pe unde au trecut delegații, populația capitalei finlandeze i-a întîmpinat, pe reprezentanții tinerei generații, cu zîmbetul pe buze, cu flori și... copii în brațe.

După toate aparențele, micuțul Enio, blond, cu ochii mici, ageri, era cel mai tînăr spectator. Stătea liniștit în brațele mamei sale și urmărea această grandioasă manifestare pentru pace și prietenie. La

un moment dat, din rîndul celor ce treceau prin fața tribunei unde se afla micul Enio, se desprinde un tînăr, cu o pălărie mare pe cap: era un reprezentant al tineretului din America latină. Se duce direct la Enio și, după ce îl mîngie prietenește pe față, îi prinde pe pieptul lui mic și gingaș o insignă cu emblema unui porumbel alb. Este simbolul păcii. „Aceasta este dorința noastră, a tineretului, ca pe Pămînt să domnească pacea și prietenia. Indiferent pe ce meridian ne aflăm, între noi trebuie să domnească buna înțelegere“ — spune tînărul. La despărțire, cei doi tineri, unul de vreo 18 ani, iar celălalt, micul Enio, își dau mîna și... „Paz y amistad!“ La acest salut, Enio, vrînd cu tot dinadinsul să nu se lase mai prejos, repetă, după mama lui „Ra-u-ha ja y-stavyys!“ — „Pace și prietenie!“ La auzul acestor cuvinte, mama lui Enio, cuprinsă de fericire și bucurie, spune: „A pronunțat primele cuvinte!“

V. OLTEAN

cea mai veche poezie din lume

Arheologii au descoperit o plăcuță de lut pe care erau săpate semne cuneiforme, vechi de 5.000 de ani — scrise de babilonieni. Oamenii de știință au descifrat textul săpat pe plăcuță: era o poezie intitulată „Despre crearea omului”. Alături de poezia scrisă cu cuneiforme s-au putut distinge și alte semne. Cercetându-se cu atenție vreme îndelungată aceste semne, s-a descoperit că ele reprezentau notația muzicală a melodiei pe care se cânta poezia respectivă.

De altfel și grecii antici foloseau litere pentru notația muzicii spre a arăta înălțimea sunetelor, notație care a fost întrebuințată și în Evul Mediu. Cel care a alcătuit notația precisă a înălțimii sunetelor pe linii și denumirea lor a fost călugărul italian Guido din orașul Arezzo care a trăit în secolul XI. Inovația lui Guido le-a părut muzicienilor medievali ca o adevărată minune, ea i-a adus atunci celebritate și această metodă este folosită până în zilele noastre.

Lucrări de artă din scoici

Scoicile, care se găsesc în nenumărate forme, mărimi și culori de-a lungul țărmurilor Chinei, au devenit în acești ani materie primă pentru lucrări de artă.

Lucrările de artă confecționate din scoici nu constituie ceva nou în China; însă ele erau în număr destul de restrâns. Abia în ultimul timp scoicile au început să fie pe larg folosite în crearea pe scară largă a obiectelor de artă.

În 1957 câțiva pacienți de la sanatoriul balnear din ținutul Sing Ceng, provincia Liaoning, au început să confecționeze diferite jucării din scoicile pe care le găseau pe țărmul mării. Acest

fapt a stîrnit pasiunea gospodinelor de prin împrejurimi. În timpul lor liber au început să facă diferite bibelouri, lămpi de noapte, tablouri în miniatură. În 1959, la Sing Ceng gospodinele au fost ajutate să-și organizeze un studio de artă al lor. În multe alte orașe, de-a lungul țărmurilor, au luat ființă studii de artă asemănătoare.

Un tablou din scoici este ca o broderie. Ca să execuți o astfel de lucrare îți trebuie două și chiar trei luni. Și cu acest prilej, talentul, inventivitatea, măiestria și ingeniozitatea ce caracterizează poporul chinez își spun cuvîntul.

Luzografia n nou procedeu de reproducere artistică

În activitatea și căutările sale, pictorul maghiar Sandor Ek, a elaborat un nou procedeu de reproducere artistică — luzografia. Un ajutor de mare preț în elaborarea acestui nou procedeu l-a constituit experiența artistului în domeniul litografiei. Prin folosirea procedeiului litografiei, așa după cum se știe, nu se poate obține o copie artistică de valoare deoarece, în timpul operației se poate deteriora suprafața imprimată și, în consecință, deforma desenul original. Noul procedeu — luzografia — prezintă toate avantajele litografiei fără însă a avea și dezavantajele

ei. Metoda de lucru în noul procedeu este relativ simplă. Figura care trebuie reprodușă este desenată pe o foaie subțire și transparentă, de preferință pe hirtie heliografică. Desenul poate fi executat cu cretă, grafit, cărbune, tuș sau altă substanță care reține lumina. Desenul obținut pe această cale este transpus pe o peliculă sensibilă pe care apare o copie fidelă, în negativ. De aici desenul respectiv este transpus, mai departe, pe o placă de aluminiu preparată în mod special. Și, astfel, apare desenul de care avem nevoie.

Mazuria țara miilor de lacuri

Una din cele mai pitorești regiuni din R.P. Polonă este regiunea Mazuria denumită, pe bună dreptate, și țara miilor de lacuri. Ea constituie totodată un minunat loc de odihnă și turism. Numeroasele căi fluviale, lacurile splendide, mlaștinile și turbăriile străvechi, care s-au păstrat până în zilele noastre, oferă o priveliște inedită. În ce privește fauna și flora, ele sînt deosebit de bogate. Aici trăiesc, pe lângă animalele obișnuite, și animale rare cum sînt castorul, elanul, zimbrul etc. Mazuria este de asemenea

cea mai bogată regiune din Polonia în ceea ce privește numărul păsărilor de apă.

În această „țară a miilor de lacuri“, grupul central al lacurilor îl formează așa-numitele „Mari lacuri mazuriene“. Ele sînt situate între Pisz și Węgorzewo, avînd o suprafață totală de 300 km. pătrați. Cele mai cunoscute și frecventate localități din Mazuria sînt Mikolayki, Giszczoko, Ruciane etc. În această regiune pitorească se află numeroase case de odihnă și baze turistice unde își petrec concediul numeroși oameni ai muncii.

agenda vânătorului și pescarului sportiv

Pe filele calendarului anului 1963, vânătorii și pescarii sportivi din țara noastră își au și ei o rubrică anume. Să o răsfoim împreună, împărțită pe luni:

IANUARIE: Se pot vâna iepuri, mistreți, sitari, fazani (cocoși) porumbei, turturele, cocoșari, cocori, găște, rațe mari și alt vânat de apă. Cu autorizație specială: urși (pînă la 15 ianuarie) jderi și rîși.

Este permis pescuitul la copcă la pești răpitori: biban și știucă. În apele dezghețate, văduviță, roșioară și uneori crap. În apele de munte pescuit la lipan.

FEBRUARIE: Se pot vâna mistreți, sitari, turturele, porumbei, cocoșari, cocori, găște, rațe mari și alt vânat de baltă. Cu autorizație specială: jderi, rîși.

Este permis pescuitul la mreană, clean, scobar, în bălți la știucă. În apele de munte pescuit la lipan. Se pregătesc elesteele și utilajele necesare pentru repopulare.

MARTIE: Se pot vâna sitari, porumbei, turturele, cocoșari, cocori, găște și rațe mari (pînă la 20 martie) și alt vânat de apă afară de cel ocrotit de lege. Cu autorizație specială: urși și rîși.

Se prinde bine știucă, biban, avat și șalău. Crapul și ceilalți pești încep să muște mai ales cînd temperatura apei e ridicată.

APRILIE: Se pot vâna sitari, cocori, becaține. Cu autorizație specială: dropioi (de la 10 aprilie) cocoși de munte, urși și rîși. Toate speciile de pești, mai cu seamă știucă și biban dintre răpitori și crap, roșioară, platică și caras dintre peștii pașnici.

MAI: Cu autorizație specială: dropioi și cocoși de munte (pînă la 15 mai) urși și rîși. Este

oprit pescuitul în apele dulci de șes. Se deschide pescuitul la păstrăv indigen.

IUNIE: Cu autorizație specială: căpriori, urși și rîși.

Toate speciile de pești, în special: crap, platică, lin, caracudă șalău, avat și biban după ridicarea prohibiției. Începe pescuitul lipanului în apele de munte.

IULIE: Cu autorizație specială: căpriori, urși și rîși.

Pescuit intens la munte, șes și mare. În Dunăre începe pescuitul la crap și somn. Începe pescuitul lostriței (cu autorizație specială).

AUGUST: Se pot vâna porumbei, turturele, cocoșari, cocori și găște. De la 15 august, mistreți, prepelițe, rațe mari și alt vânat de apă.

Se pescuiește în Dunăre și în riuri cu bune rezultate la clean, mreană, scobar, somn și avat. În mare, guvizi. La munte, păstrăvi și lipan.

SEPTEMBRIE: Se vinează mistreți, prepelițe, cîrstei, sitari, porumbei, turturele, cocoșari, găște, rațe mari și alt vânat de apă. De la 15 septembrie: ierunci. Cu autorizație specială: cerbi, cerbi lopătari, căpriori, țapi de capră neagră, urși și rîși.

Se obțin bune rezultate la toate speciile de pești, în deltă la știucă și alți răpitori în a doua jumătate a lunii. La 15 septembrie se închide pescuitul la păstrăv indigen. Continuă pescuitul lipanului.

OCTOMBRIE: Se vinează mistreți, prepelițe, cîrstei, sitari, porumbei, turturele, cocoșari, găște, rațe mari și alt vânat de apă. Cu autorizație specială: cele din luna septembrie.

Rezultate slabe se obțin la peștii pașnici. Se insistă în locurile adînci din apele curgătoare, la crap și somn. Mulțumitor

pescuitul la știucă, cu lanseta. În apele de munte lipan.

NOIEMBRIE: Se vinează miștreți, iepuri, fazani (cocoși) sitari, porumbei, turturele, cocoșari, cocori, ierunci, prepelițe, găște, rațe mari și alt vînat de apă. Cu autorizație specială, cerbi, cerbi lopătari, șapi de capră neagră, jderi, urși și rîși.

Pescuit slab la pești pașnici. Bune rezultate la știucă, biban și avat. Cea mai bună lună pentru pescuitul loștriței și lipanului.

DECEMBRIE: Se vinează miștreți, iepuri, fazani (cocoși) sitari, porumbei, turturele, cocoșari, cocori, găște, rațe mari și alt vînat de apă, ierunci pînă la 15 decembrie. Cu „autorizație specială” jderi, urși și rîși.

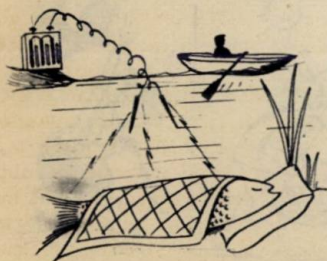
Se încearcă la copcă. În bălțile și iazurile neînghețate, bune rezultate se obțin la știucă și biban. Dacă apele de munte n-au înghețat, continuă pescuitul lipanului și loștriței.

Important pentru vînători: Este permisă vînătoarea la toate răpitoarele cu pâr și pene, afară de cele ocrotite de lege în toate lunile anului.

Păsări ocrotite de lege a căror vînare este interzisă: acvila de piatră, vulturul sur, vulturul brun.

Păsări dăunătoare vînatului, a căror combatere este necesară: uliul porumbeilor sau uliul găinilor, uliul de trestie, șorecarul încălțat, uliul păsărar.

Pescuitul electric

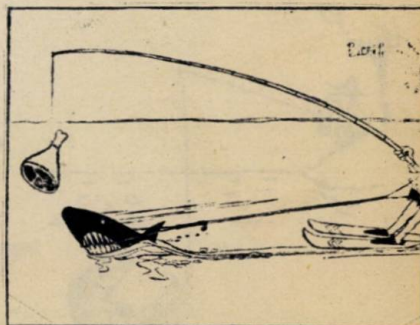
În țara noastră primele experimentări de pescuit electric s-au făcut la Stațiunea de cercetări piscicole de la Tarcău. Aici s-a conceput și un agregat electric de pescuit, care se utilizează și în prezent. Curentul produs de acest agregat este un curent continuu, pînă la 500 Volți tensiune, pulsant prin intermediul unui aparat mecanic de impulsuri. El are intensitatea maximă de 6 amperi, puterea generatorului electric fiind de 3 kw.

Cu ajutorul acestui aparat s-au făcut experimentări de pescuit electric în pîrîul Tarcău, riul Bistrița și Lacul Roșu dînd rezultate bune. S-a reușit să se prindă 200 kg pește în două ore. Modificîndu-se puterea electrică a generatorului, aparatul a fost folosit pentru experimentări în Delta Dunării în canalele stuficole.

Metoda electrică de pescuit constă în realizarea unui cîmp electric în masa

apei, prin introducerea în apă a doi electrozi. Peștii surprinși în acest cîmp electric suferă fenomenul de electronarcoză. Datorită contracției musculare, peștele este adormit iar fluxul electric dintre electrozi îl dirijează spre polul pozitiv. Peștele va sta culcat pe spate atîta timp cît va fi electrodul în apă și ceea ce este interesant este faptul că după scoaterea electrodului peștele își revine în cîteva secunde. Bineînțeles că acest lucru se întîmplă atunci cînd intensitatea curentului nu este prea puternică, căci altfel peștele este electrocutat.

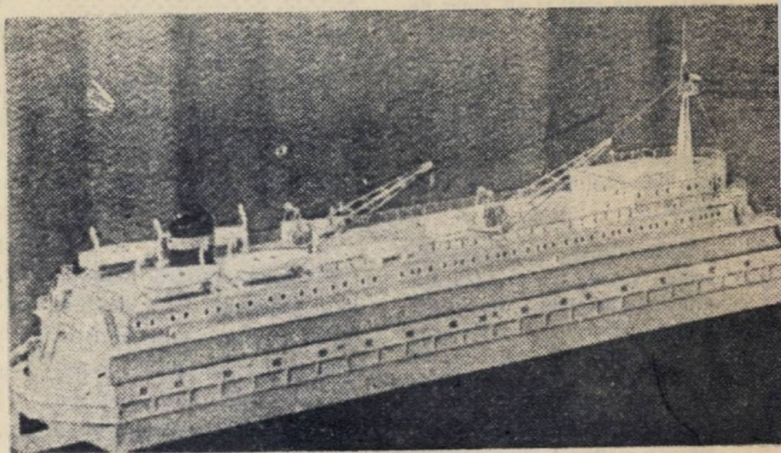
Importanța pescuitului electric este deosebit de mare, deoarece această metodă asigură pescuitul în locurile unde nu se pot utiliza metodele clasice cunoscute. În țara noastră acest procedeu are un teren de aplicare deosebit de vast mai ales în incintele stuficole din delta Dunării, unde este indicat un pescuit radical pentru peștii răpitori, în vederea trecerii la o piscicultură dirijată.

o uriașă

bază piscicolă

Așa arată uriașa bază plutitoare frigorifică a flotei de pescuit din Marea Caspică. Vasul este construit în întregime din beton armat. Mașinile frigorifice vor putea congela zilnic 30 de tone de pește iar în calele vasului vor putea fi depozitate circa 300 de tone la o temperatură de minus 18 grade. Pe vas se află o brutărie, o sală de cinematograf, poștă, casă de economii, o bibliotecă, un punct medical.

A alimentarea

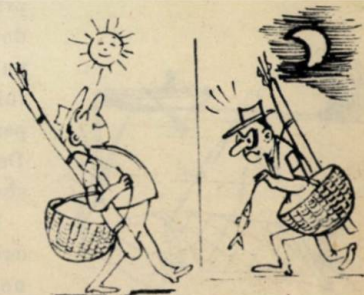
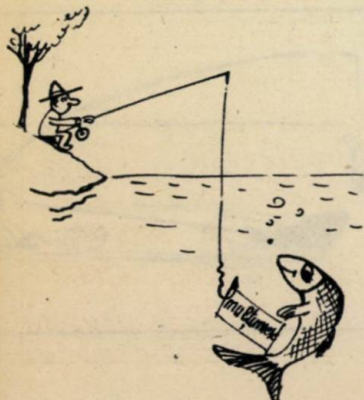

El: Azi, mîncăm pește!

CU PEȘTE ȘI FĂRĂ PEȘTE

DE GH. CHIȚAC

... FĂRĂ (U)VINȚE

MOTOCICLIȘTI

**HUSELE ȘI CĂȘTILE PRODUSE
DE FABRICA DE MASE PLASTICE
DIN BUZĂU SÎNT DE
CALITATE SUPERIOARĂ**

HUSELE, confecționate din P.V.C. în diferite culori, asigură acoperirea completă pe timpul parcurii a motocicletelor de 250, 350 și 500 cm cu sau fără ataș.

CĂȘTILE cu cozoroc (pentru conducători) și fără cozoroc (pentru însoțitori) sînt confecționate din textolit și acoperite cu P.V.C. Pentru a realiza o protecție cît mai sigură a capului, căștile sînt căptușite cu P.V.C. spongios și prevăzute cu un dispozitiv special de suspensie.

HUSELE ȘI CĂȘTILE

produse de **FABRICA
DE MASE PLASTICE
DIN BUZĂU** se găsesc
de vânzare la toate
magazinele cu
articole sportive

RESTAURANTUL CU AUTOSERVIRE "MODERN"

Str. Luterană Nr. 15

PIAȚA PALATULUI R. P. R.
telefon 15.88.20

*Satisface cele mai exigente
gusturi prin bogatul său sortiment
de preparate de bucatărie și cofe-
tărie.*

*Pentru a pulea, pregătiți acasă
o masă delicioasă*

Rapid

Practic

Economic

*Cumparați preparatele
și semipreparatele noastre
care vă stau zilnic la
dispoziție.*

Se primesc și comenzi

Consumați

**DELICIOASELE
PRODUSE DE PATISERIE
ȘI PASTE FĂINOASE**

ale

**I.I.S. VICTORIA
SIBIU**

*Pîscoturi pentru copii
Turtă dulce
Prăjitură desert
hapolitane cu cacao
hapolitane cu cremă de fructe
Paste făinoase simple și nouă*

vreți să vă antre

De bună seamă că răspunsul la această întrebare nu poate fi decît afirmativ! Unde este şahistul care nu ar dori să fie sfătuit de viitorul adversar al lui Botvinnik, care nu ar dori să-l întrebe pe „tigrul din Erevan“, cum a fost poreclit Petrosian, dacă cutare mutare e bună sau rea, dacă cutare variantă în deschidere e corectă și cite și mai cite altele.

Oricîtă bunăvoință ar avea marele maestru sovietic este clar pentru fiecare că, totuși, antrenarea în comun cu Petrosian a tuturor celor ce ar dori să o facă este un lucru imposibil — imposibil chiar dacă s-ar crea o rețea mondială de sateliți, de telecomunicații exclusiv pentru uzul şahiștilor.

Totuși, există o posibilitate ca oricare amator să se poată antrena consultîndu-se cu Petrosian! Și iată cum: Luați o linie (sau un caiet, sau o carte subțire) și rejucați partida care urmează, considerînd că aveți albele. După mutările din deschidere, din poziția din diagramă, încercați să prevedeați ce mutații au fost făcute de piesele albe, al căror conducător nu e nimeni altul decît Tigran Petrosian, într-un meci cu maestrul vest-german Teschner. Așadar, avînd de pildă acoperită cu linia (sau cu cartea sau cu caietul) mutarea opta

a albului, încercați să găsiți răspunsul care urmează după a șaptea mutare a negrului. Și după ce v-ați hotărît asupra mutării vă adresați, ca să spunem așa, viitorului adversar al lui Botvinnik:

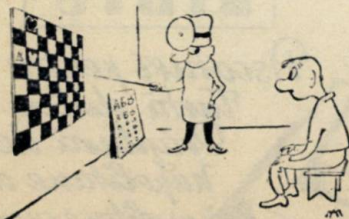
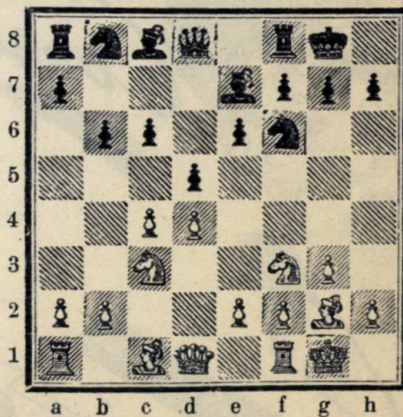
— Maestre Petrosian, am mutat oare bine?

Și maestrul vă „răspunde“ prin mutarea care a făcut-o. Dacă mutarea sa corespunde cu a dv. primiți un anumit număr de puncte. Dacă nu ați făcut mutarea bună și Petrosian vă „contrazice“ atunci, evident, nu mai primiți respectivul punctaj. Notați de fiecare dată cînd e cazul, punctele obținute și la urmă faceți totalul. Dacă obțineți sub 10 puncte înseamnă că „antrenorul“ dv. Petrosian nu e prea mulțumit de progresele dvs. Dacă obțineți 20—30 de puncte e meritoriu. 31—40 puncte? Considerați că vi s-a spus „harașo, harașo“. Totalul arată 41—50 de puncte? Considerați-le ca o oglindă: sînteți un jucător tare. Dacă după adunare ați notat 51 puncte, sau mai mult, vă felicităm: aveți o forță considerabilă de joc. Iar dacă ați notat maximum, 70 de puncte, jos pălăria în fața dvs. Puteți face cerere să jucați direct în viitorul turneu al candidaților. L-ați egalat pe Petrosian...

Și acum, începeți „consultația“:

Alb: Tigran Petrosian. Negru: Rudolf Teschner.

1.d4, d5. 2.c4, c6, 3. Cf3, Cf6, 4. Cc3, e6, 5.g3, Ne7. 6.Ng2, 0—0. 7.0—0, b6. Și acum găsiți mutarea albului.

— Nu, doctore, eu nu văd căștigul...

Ați cu Petrosian?

8.Ce5. Dacă ați prevăzut această mutare prin care albul începe controlarea centrului primiți 5 puncte. Dacă v-ați gândit la 8.Db3 sau 8.Dd3 sau 8.b3 atunci primiți doar 2 puncte. Pentru schimbul pionilor pe d5 nu vi se dă nici un punct: după e2-e4 albul rămâne cu un pion izolat pe coloana „d”. 8...Nb7.

9.e4. Mutarea consecventă în lupta pentru centru. Ați notat-o? Notați atunci și un premiu de 4 puncte. 9... d: c4.

10.C:c4. Mutare evidentă: 1 punct. 10...Na6.

11.b3. Din nou 1 punct. 11... Cb8-d7.

12.Te1. Albul își întărește poziția în vederea atacului pentru centru și dv. primiți 4 puncte dacă ați anticipat această mutare. Dacă dv. ați „văzut” 12.f2-f4 sau 12.Nf4 nu fiți întristat căci primiți, totuși, 2 puncte. 12...Te8.

13.Nf4. Continuă dezvoltarea armonioasă a figurilor: 3 puncte. Dacă puteți explica de ce 13. Ng5 ar duce la remiză primiți un supliment de 5 puncte. Dacă nu puteți explica, așteptați răspunsul pînă după rejucarea partidei 13...Ce8.

14.Nh3. 5 puncte; întărește indirect controlul și înaintarea pe e5, negrul nemaiputînd juca f7-f6. 14...Nb4.

15.Tc1. 1 punct. (Desigur că nici nu aveți pretenția la mai mult!) 15...c5.

16.d5. 3 puncte. Dacă ați luat pionul pe c5 sînteți amendat cu 2 puncte căci i-ați dat negrului posibilitatea să iasă din strînsoare. 16...e:d5

17.D:d5. 4 puncte pentru această mutare și doar 3 puncte dacă ați luat cu pionul — ceea ce, de asemenea, continuă atacul 17.Cd7-f6.

18.De5. Pentru schimbul damelor, care ușurează situația negrului, nici un punct. Dacă ați prevăzut mutarea atunci 2 puncte 18...N:c3.

19.D:c3. 1 punct; tot atît dacă ați luat și cu turnul. 19... 7.Tc6

20.Tc1-d1. 4 puncte. Albul preia coloana deschisă d și exercită mai departe presiunea folosind excelenta așezare a nebunilor săi care-i asigură controlul a două importante diagonale. Scădeți două puncte dacă cumva v-ați grăbit cu 20.e5 căci ați închis în acest fel linia unuia din nebuni permițînd negrului Cd5. 20...Da8.

21.e5. Acuma da, se poate înainta, 3 puncte. 21...Ch4.

22.Nc1. 3 puncte pentru această retragere. 22...f5.

23.Df3. 5 puncte. O mutare perfidă:

FĂRĂ CUVINTE

amenințarea rău plasatului Ch5 îl obligă pe negru să-și slăbească în continuare poziția pionilor: Nu era rea nici aducerea turnului la d7, deci 3 puncte pentru această posibilitate. 23...g6.

24.Cd6!. 5 puncte. Se amenință Dd5 + , Rh8 (la Rg7, Nb2) Cf7 + etc. 24...C: d6 silit.

25.e:d6 1 punct 25...Cf6.

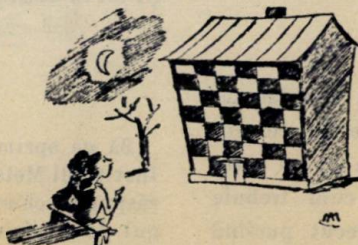
26.Nb2 2 puncte. Diagonala mare e totuși preferabilă coloanei c1-h6, dar tot atitea puncte și pentru d7 sau Te7. 26...T6c8. Negrul mai nădăjduiește să se salveze prin schimburi.

27.Dc3. 2 puncte amenință d7 sau Te6. 27...Tc-e8.

28.T:e8 2 puncte. 28...D: e8.

29.d7. 2 puncte finalizează spectaculosul atac de pînă acum. Dacă Dd8 urmează un sacrificiu temporar de damă: D: f6, T:f6 N:f6, D:f6, d8D + etc. Negrul cedează.

La 13. Ng5 ar fi putut urma C:e4! 14. Ne7, C:c3 15.N: d8, C:d1. 16. N:b6, C:b6, 17.C:b6, a:b6 cu rezultatul posibil de remiză.

— Fereastra noastră dragă, va fi acolo, pe e4...

SAHI

INTERVIURI EPIGRAMATICE PE 1963

*Ascultă rimele perechi
Cum stau de vorbă sub stilou
— Acum cînd vine Anul Nou
Să nu umblăm cu... glume
vechi!*

Să încercăm deci.

O tină ră țesătoare ne
declară:

*— Anului un dar ți fac:
Firul gingaș de bumbac,
Ce războiul calm îl toarce,
Să îl împletesc cunună
Ca un simbol drag de pace
De belșug și voie bună!*

Și în sfîrșit (se putea
fără el) un fotbalist:

*Aș dori fără ocoluri
Un regiment deplin
Să marcăm mai multe...
goluri,
Să ne meargă deci din...
plin.*

O întîlnire neplăcută.
Remizierul de la centrul
de gheață care nu s-a apro-
vizionat așa cum trebuie
în vara ce a trecut, purtînd

oamenii pe drumuri. Să-l
ascultăm:

*Anul ăsta are vară?
Dacă are, așadar,
Aș dori s-o dați afară
S-o gonim din calendar.*

Dar cetățeanul prompt,
intervine:

*Vara cum ne prinde bine,
E mai simplu, mai degrabă—
Că nu ți-ai văzut de treabă —
Să scăpăm taman de... tine.*

Într-o sală de concerte
de muzică ușoară stăm de
vorbă cu cîțiva spectatori.
Să le ascultăm părerea:

*Dorința noastră este
bunăoară
Ca textele de muzică ușoară
Cu Anul Nou odată să
pășească
Și tot ca dinsul să se...
înnoiască*

Să ne oprim puțin și la
Institutul Meteorologic. Ne
răspunde chiar meteorolo-
gul de serviciu:

*„Timp probabil?” Cum să
spun
Vreau să fie... timpul bun!
Și să aibă doar atît:
Cu ce-are
În ziare
Cît
De cît
... Asemănare.*

Tocmai acum ne-a oprit
pe stradă un școlar cu un
calendar pe care scrie:
1963. Ne răspunde:

*Anul are-un trei în coadă
Dar sînt sigur, că va trece,
Pe caiete să se vadă
Numai notele de zece.*

În final, nelipsitul post-
scriptum, adresat umoris-
tului:

*Umoristului la fel
Cititorul i-a dorit
Să nu ridă chiar de el
Cî de hazul tipărit.*

Dar să știți, fără nici
un fel de aluzii la rîndurile
de față...

D. TABACU

Desene de TANȚI PFENNINGS

moda

1963

DEMI-PALTON

Tweedul este materialul cel mai indicat la care se poate asorta atât rochia cât și fusta.

Garniturile (cordon, clape, nasturi), se fac evidente iar tighelurile sînt și ele aparente.

PALTOANE

PALTOANE...

... de diferite croieli — drepte, pe talie — însă toate cu garnituri armonios asortate. Fie că sînt de blană sau tricotaj, gulerele, minuşile şi căciuliţa se fac din acelaşi material.

TAIORAȘELE
ȘI DEUX-
PIECE-urile

... derogă mult de
la linia clasică mai
ales prin mărimea
și fantezia garni-
turilor (nasturi,
sutașuri, bentițe
aplicate).

TAIOARE

ROCHII DE STOFĂ

ROCHIILE...

... se poartă și cu bolero (scurt!) iar talia, neaccentuată decît prin o ușoară „alunecare” se face fie clasic, fie jos.

TOAMNA

... se poartă demiuri din stofă
cu talia ușor marcată pe linia
clasică sau printr-un cordon
mare pe cele cu linie modernă.

PARDESIURI

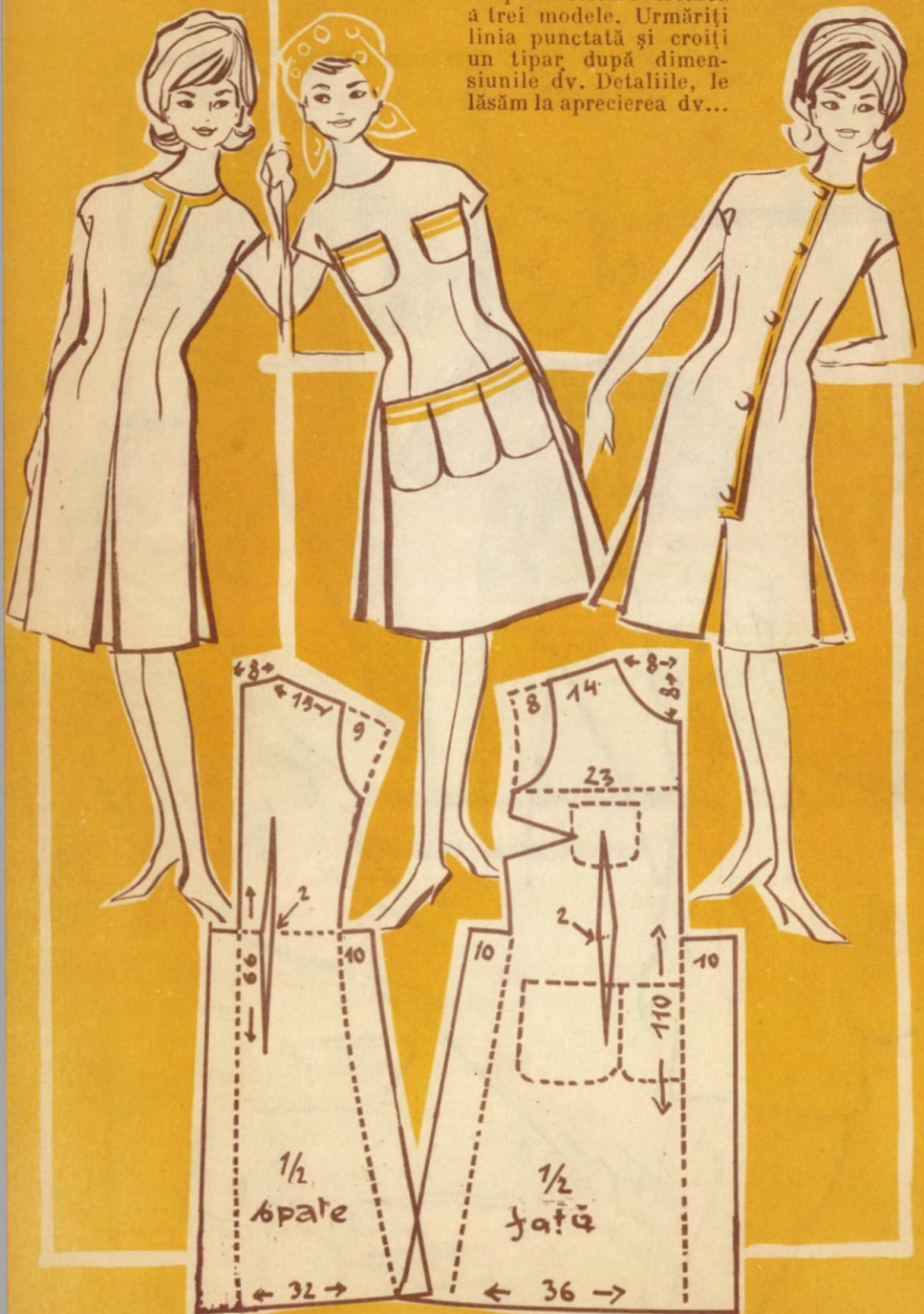
SPORT

Pulovere, canadiene, bluze — gen bărbătesc — de flanel sau cașmir, ciorapi, fulare și minuși de lână completează costumul de sport de iarnă al cărui pantalon nu a derogat de la linia obișnuită.

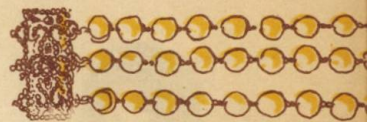
TIPARUL PRACTIC...

...poate folosi la crearea a trei modele. Urmăriți linia punctată și croiți un tipar după dimensiunile dv. Detaliile, le lăsăm la aprecierea dv...

TIPARUL PRACTIC

ROCHII DE SEARA

ROCHIILE
DE SEARĂ...

... se fac din dantelă,
catifea și materiale
cu un bogat țesut în
lame.

Varietatea desenelor și motivelor de inspirație, coloritul armonios, țesăturile fine din bumbac, mătase, fibre sintetice, au dat frumusețe în vara lui 1962 multor imprimeuri. Anul 1963 anunță de pe acum o și mai bogată eflorescență, pentru care, am creat, încă de pe acum, aceste modele grațioase destinate tinerelor fete.

IMPRIMEURI

COPII

Cutele mari, duble și lărgimea sînt caracteristica modei la copii.

Completarea o fac fularule, fundele, cordonale și clapele și gulerele colorate în nota materialului.

Culinare

Hrana omului depinde de munca pe care o îndeplinește, ca și de condițiile în care se desfășoară activitatea lui, fie la o temperatură joasă sau ridicată. Intelectualii, de exemplu, au nevoie de hrană mai puțină decât minerii. Rația omului matur este, zilnic, de 70–100 g. de albuminoide sau proteine (carne, pește, ouă și boabe de leguminoase, adică fasole, mazăre linte).

Pentru cei ce lucrează într-un climat cald, într-un atelier supraincălzit sau care intensifică efortarea depusă — rația de proteine se va urca pînă la 160 g.

Consumăm pe zi 70–100 g. de grăsimi. În caz de muncă foarte intensă și cînd ea se desfășoară la o temperatură joasă, rația de grăsimi crește la 150–160 g.

ORE FIXE DE MÎNCARE

Omul trebuie să aibă ore fixe de mîncare: două gustări dimineața (una înainte de începerea lucrului și alta după trei-patru ore de muncă), apoi prînzul și cîina. Cantitatea de alimente necesare pentru hrana omului ar trebui astfel repartizată, aproximativ: $\frac{1}{4}$ din rația zilnică la prima gustare, $\frac{1}{8}$ la a doua gustare, $\frac{1}{2}$ la prînz și $\frac{1}{8}$ la cină.

Produsele bogate în proteine să fie consumate la gustările de dimineață și la prînz. Digestia lor are nevoie de timp mai îndelungat și de o cantitate mai mare de sucuri gastrice. De aceea ele se digeră mai bine ziua decît noaptea.

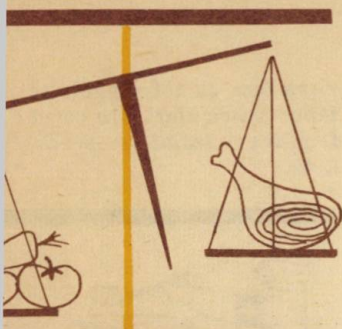
La cină sînt recomandabile legumele și făinoasele.

Omul va mîncă nu imediat ce vine de la lucru, ci după o scurtă odihnă; iar seara, cel puțin cu două ore înainte de a se culca.

Cum vitaminele au o mare importanță în buna funcționare a organismului, gospodinele vor trebui să ia unele măsuri absolut necesare pentru menținerea în alimente a acestor substanțe.

Legumele fierte acoperit își păstrează o bună parte din vitaminele lor. Dacă însă mîncarea de legume este ținută pe plita fierbinte, după ce-i gata, încă vreo șase ore, ea își pierde aproape toate vitaminele. De aceea se recomandă ca bucatele pregătite să fie duse numaidecît într-o cămară răcoroasă (să nu se păstreze nici măcar în bucatăria caldă). Cartofii se vor fierbe mai ales în coajă iar cei curățați nu vor fi lăsați să stea ceasuri întregi în apă. Să nu se întrebuințeze vase cu emailul plesnit sau prost spoite. Cartofii pentru pureu, pirjoale sau budincă să fie fărîmați nu cu ajutorul unei prese sau unei site metalice, ci cu un pisălog sau o lingură de lemn, ori să-i trecem

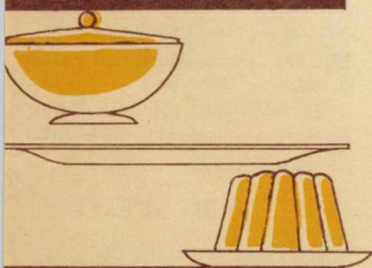

printr-o sită de păr. Să nu se păstreze mult timp zarzavatul și legumele fierte pentru vinegretă sau salată de boeuf — mai ales când sînt curățate de coajă. Să pregătim supele, borșurile și ciorbele de zarzavat și mîncările de legume, astfel ca din momentul cînd bucatele sînt gata pînă la servirea lor să nu treacă mai mult de-o oră pînă la o oră și cincizeci de minute: altfel vitaminele dispar aproape cu totul.

CE TREBUIE SĂ NU UITE GOSPODINA

Înainte de a începe lucrul, gospodina trebuie să aibă în vedere ora cînd va servi masa — pentru ca felurile să fie gata exact la timpul convenit: altfel ele se vor răsfierbe sau vor deveni prea uscate, fiind lipsite pe deasupra de mai toate vitaminele lor. Gospodina este datoare să cunoască exact proporția produselor... Va ști de pildă că la 500 g. de carne pentru borș merg 800 g. zarzavat; la 750 g. carne — 1,200 kg. zarzavat, și așa mai departe.

Apoi este util a se ști că la o porție de 100 g. carne sau pește, — garnitura va fi 150—200 g. cartofi prăjiți sau 50—80 g. macaroane.

Gospodina va face mai întîi felurile care necesită cele mai îndelungate operații sau care au nevoie să se răcească pînă la masă.

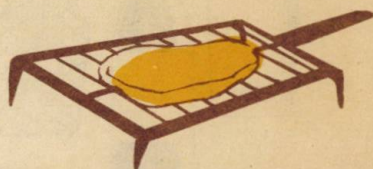
Gospodina va căuta să economisească cît mai mult vasele de gătit. Astfel cînd avem la o mîncare trei-patru garnituri, putem pregăti legumele într-o singură cratiță lată, ele stînd aparte în colțul lor: altfel ar trebui să pregătim fiecare legumă în altă cratiță. Apoi putem găti într-o singură cratiță, de pildă,

o mîncărică de iepure; — prăjim întîi carnea, pe urmă ceapa tocată, adăugăm vin, apă fierbinte și după aceea arpagic împreună cu căței de usturoi.

Carnea mult spălată își pierde mustul și sucurile (Unele gospodine o lasă în apă ceasuri întregi). Se va spăla numai carnea murdară, dar cît mai repede. Cînd carnea are numai cîteva pete de sînge înche-gat, ele se pot șterge cu o cîrpă udă. Se va spăla bine carnea doar în cazul cînd se sparge unei păsări beșica fierei sau intestinul gros al unui iepure. Vina-tul îndeobște nu se spală de loc, ca și bucățile de

carne destinate a fi puse la grătar. Iar peștele, după ce-i curățat, se spală și-

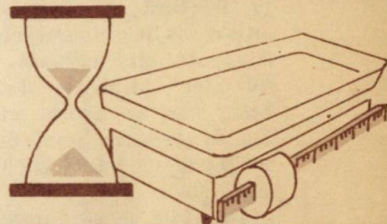
nîndu-l cîteva clipe la robinet, așa ca apa să-i intre prin urechi și să-i treacă de-alungul prin interior.

Deasemenea carnea de vacă, de pasăre sau de pește nu se va săra înainte de întrebuițare, fiindcă sarea scoate tot mustul din ea.

ARANJAREA MENU-URILOR

cere multă pricepere și atenție.

Nu se compune tot menu-ul din bucate grele sau ușoare. Felurile vor fi variate. Dacă ai o supă grea sau un borș de carne, — poți da, ca felul doi, pește sau pasăre — și nu carne de vacă, miel sau porc. Dim-

potrivă, să nu servești: consome cu pateuri, apoi pește, și la urmă, un jeleu — fiindcă această masă nu ține de saț. După consome se potrivește un fel de carne și după aceea un

dulciu cald: o șarlotă, o budincă etc.

Să nu repeți în cursul mesei același aliment. De exemplu: să nu dai la masă supă cu orez și budincă de orez. Să nu servești supă cu pateuri, friptură în aluat și plăcintă.

Să observi armonia culorilor. Astfel să nu dai unul după altul două feluri de aceeași culoare. Dacă ai o supă albă, nu servi peștele sau friptura cu sos alb. După o supă de culoare închisă merge un fel cu sos alb — și viceversa.

Să respecți și armonia gustului felurilor. Bucatele date la rînd nu-i bine să aibă același gust. Dacă la pește ai un sos de ciuperci, la friptură nu mai este admis sos de ciuperci, chiar fiind de altă culoare. Să nu alegi alimente deosebite, dar cu acelaș gust. Nu se servește, unul după altul, două feluri picante sau ușoare.

Bucatele se rînduiesc în menu, pe cît posibil, de la cele mai substanțiale pînă la cele mai ușoare.

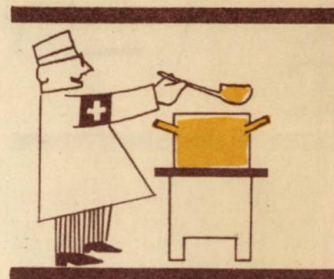
Pentru reușita unei mese se cere ca gospodina să calculeze după numărul mesenilor proporția produselor; carnea de vacă pentru supă

se socotește cîte 250 g. de persoană; iar pentru un bulion limpede — ceva mai mult. Friptura de vacă, vițel sau de miel — cînd aceasta formează felul principal — revine 250—300 g. de persoană. Mușchiul și fricandeu-ul, 200 g. de persoană (altfel e suficient 100 g). Peștele se dă cîte 250 g. de mesean, ca și legumele. Garniturile se socotesc (nepreparate) cîte două lingurițe rase de persoană: griș, orez, paste făinoase.

FRIPTURA LA GRĂ-TAR ȘI DICHISUL EI

Grătarul cere o migală deosebită ca toate sucurile să rămînă în carne. De aceea mușchiul, vrăbioarele și antricoatele nu se vor bate cu ciocanul special, pentru a nu li se rupe vasele — ci numai se vor netezi ca să aibă o grosime uniformă. Altfel pe o parte se pot arde, iar pe alta să rămînă crude. Nu se vor săra mai înainte, fiindcă sarea scoate afară mustul din carne. Fripturile vor fi unse, pe-o parte și pe alta, cu untdelemn — pentru ca, date la un jar viu să capete imediat o crustă continuînd frigerea la un foc domol. Le întorcem o singură dată cu o furculiță boantă pentru a nu le sparge crusta. Le mutăm de asemenea de la un jar puternic la unul slab și — cînd apar la suprafața lor cîteva pete mici de sînge — le presărăm iute cu o sare fină și le luăm repede de pe grătar. Orice întîr-

ziere face ca tot sîngele să izbucnească afară din carne friptura rămînînd seacă, fadă.

Fripturile astfel făcute vor fi servite cu o garnitură de cartofi pai prăjiți ca gogoșile în multă grăsime încinsă formată din untură de porc, untdelemn și seu de la rinichi care se, păstrează după aceea într-un borcan lăsînd la fundul cratiței impuritățile, grăsime care poate fi întrebuințată de mai multe ori. E un sistem economic și practic: face cartofii uscați și rumeni.

La fripturi reci nu se dau garnituri calde ci salată de cartofi, conopidă, sfeclă, fasole — boabe și verzi etc.

Fripturile se servesc cu salată de lăptuci sau de marole, care se țin pentru dezinfectare vreo jumătate de oră în apă sărată, apoi se clătesc, se zbicesc într-un șervet, se pun într-un castron, unde turnăm asupra lor oțet (tot pentru dezinfectare), le amestecăm și la urmă adăugăm untdelemnul.

Pentru salată roșiile se curăță de coajă și de semințe, iar castraveții — de miez.

Sălățile fără miros se vor mirodi cu mărar, pătrunjel sau tarhon.

M. SEVASTOS

Aranjarea mesei, serviciul și rânduielele de purtare la masă, — prin respectarea regulilor de igienă, de prezentare a bucatelor etc., — măresc apetitul și întregesc buna dispoziție a mesenilor.

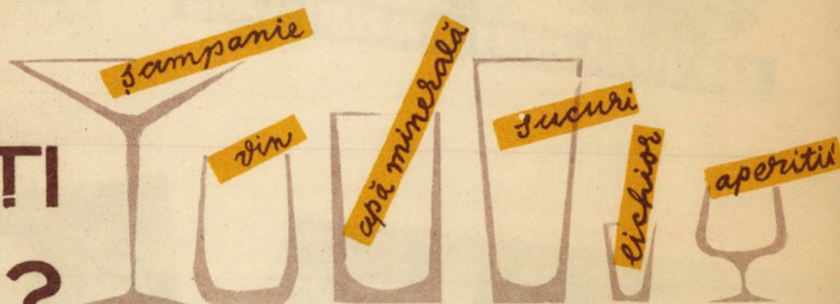
Întindeți pe masă o materie moale: flanelă, molton, barchet și pe ea așterneți, la prinz și la cină, o față de masă albă, bine spălată și frumos călcată, potrivitându-i cuta drept în mijlocul mesei. În chipul acesta fața de masă stă mai neted, iar zgomotul farfuriilor și al tacimurilor este îndușit. La ceașcă însă se poate întrebuișa o față de masă colorată.

Pe două-trei farfurii se așează felii subțiri de piine albă și neagră, din distanță în distanță — în apropiere de fiecare tacim. Pe masă se pun și sticlele de vin și de apă minerală, destupate și cu gîtul curățat — ca să nu rămînă în el resturi de dop. Se recomandă ca gazda să-și toarne primul pahar, pentru ca impuritățile să rămînă la dînsa. Țuca, rachiul, vișinata se dau

culița pentru mîncăruri, iar în cealaltă parte (de la dreapta la stînga) — cuțitașul de gustări, cuțitul de pește, lingura și cuțitul obișnuit. Lingura se așează cu partea concavă în sus; cuțitul trebuie să aibă tăișul îndreptat spre farfurie. Tacimul pentru dulciuri, furculița și cuțitul, sau lingurița se pun în fața farfuriilor — furculița cu coada spre stînga, iar cuțitul și lingurița cu coada spre dreapta sau se aduc ulterior, așezate cruceș, în farfurioara de desert. Acest aranjament este stabilit așa, pentru ca tacimurile să se ridice în ordinea felurilor de mîncare servite. După întrebuișare, tacimurile se lasă în farfurie. În lipsă de tacimuri speciale de pește se folosește furculița obișnuită.

Dacă se folosesc șervețele de pinză și nu de hîrtie ele se pun pe farfurioara de gustări, împăturite în triunghi sau răsfrînte ca un cocșel.

ȘTIȚI SĂ PUNETI O MASĂ?

în cărafe speciale. Paharele se rînduiesc în fața tacimurilor, de la cele mai mari pînă la cele mai mici mergînd de la stînga la dreapta.

Gustările, puse în mai multe farfurii, se așează în diferite părți ale mesei. Numărul solnițelor, sosierelor și al serviciilor de untdelemn, oțet, piper și de muștar rînduite la mijlocul mesei, depinde de cîți oaspeți sînt invitați. E comod ca fiecare mesean să aibă înainte o mică solniță.

Farfuriile vor avea aceeași formă și culoare, iar tacimurile să nu fie din alte serii.

Pentru fiecare mesean se pun farfuria pentru gustări, pește și farfuria întinsă: cea adîncă sau o ceașcă pentru bulionul de carne, dîndu-se mai tirziu, odată cu supa sau ciorba. Tacimurile se așează astfel: în stînga farfuriilor (de la stînga la dreapta) — furculița de gustări, cea de pește, fur-

Înfrumusețează masa o vază sau mai multe cu flori de același soi și aceeași culoare, nu amestecate. Vazele vor fi scunde, pentru a nu fi împiedecată privirea musafirilor între dinșii.

Se obișnuiește ca alături de gazdă să stea o mesuță pentru un castron, farfuriile de supă, cele de desert etc.

Dacă gazda dă mesenilor bucatele în farfurii, trebuie să le întindă din dreapta lor, dacă însă platoul se oferă musafirilor pentru a se servi singuri, acesta va fi prezentat din stînga, iar vinul din dreapta. Tot din dreapta se ridică și farfuriile întrebuișate.

Cînd dăm o cină rece, punem toate felurile pe masă: la mijlocul mesei — platoul cu friptură; la stînga și la dreapta lui — peștele, gustările. Printre ele sticlele cu vin, apă minerală, suc de fructe — ca și sosierele.

ARTA
Guban

I.I.S. "BELA BREINER" TIMISOARA

**NOUITATI
NOUITATI**

elegant

modern

Tesatorie de mătase

TIMIȘOARA

Pentru confecții de
ROCHII ȘI FULGARINE
IMPERMIABILE
cereti

TESATURILE
DIN MATASE,
ELECTRO PLUS
ȘI RELO N
produse ale

Intreprinderii
MĂTASEA ROSIE
Cișnădie

Dacă ar fi cu puțință să se stabilească un grad de rudenie în familia mare a apelor, care ocupă nu mai puțin de 3/4 din suprafața globului pământesc, balta ar putea fi socotită soră bună cu lacul, nepoata mării și strănepoata oceanului.

Dar orice apropiere sau orice definiție i s-ar atribui de geografi sau biologi, de vînători sau de pescari, fiecare numind-o potrivit unei anumite optici mai mult sau mai puțin profesionale, balta rămîne aceeași gazdă ospitalieră și darnică pentru toți. Ea nu-ți refuză vizita oricînd ai dori s-o faci, vara sau iarna, primăvara sau toamna.

Fie înveșmîntată în gluga de nea, fie potopită de mugur și floare, ori încărcată de aur și rugină, balta te primește în împărăția ei de veacuri, dezvăluindu-ți sinceră comorile și frumusețile ce le adăpostește.

Balta, oriunde ar fi situată, în lunca inundabilă sau în delta Dunării, trăiește din plin clocotul vieții chiar atunci cînd peste întinderea de ape pare să se fi desfășurat năframa tăcerii și liniștea somnului.

De vreți să vă convingeți, priviți grămezile de stuf, cu pajura vîrfului de catifea, cum se leagănă cînd nu-i nici șoaptă de vînt. Gîndiți oare cine le pune în mișcare? Răspunsul ni-l dă zecile și zecile de specii ale înaripatelor de baltă, mai mari sau mai mici. Cele mai mici se dau huța-huța pe tija de stuf, scrînciob anume făcut pentru ele, iar cele mari își caută de lucru, acolo jos lîngă rădăcinile ce se afundă în malul apei. Rațele, lebedele grațioase, gîștele greoaie, pelicanii majestuoși și... încrezuți și încă alte soiuri de păsăret, își au rosturile lor, aici în baltă, unde cuibăresc și își cresc puii, sau unde păsările migratoare își află loc pentru vremelnicul lor popas.

Balta — care oferă omului un fertil teren de activitate economică, unde-și dau întîlnire pescarul și vînătorul, pădurarul și stuparul — te atrage

atît prin viața ei intensă de pe uscat, cît mai ales din apă.

Acolo, sub oglinda de cleștar, în cadrul de viață acvatic — unde roiesc zeci de specii de pești, balta avînd o ichtiologie proprie — se petrec lucruri interesante, legate mai ales de biologia anumitor „locatari” cu solzi, despre care, în general, se cunoaște atît de puțin.

Așadar, să ne oprim puțin la capitolul PEȘTIȘORII BALȚILOR NOASTRE

Desigur, nu ne propunem nici pe departe să concurăm cu vreun tratat de specialitate, ci să relatăm cîte ceva despre peștișorii mai anonimi și mai nevoiași ai bălții, care păstrează însă anumite curiozități în felul lor de trai.

Să vă facem deci cunoștință cu micuța plevușcă de baltă, căreia în popor i se mai spune și osar.

Este lesne de înțeles că numele popular adoptiv îi vine de la scheletul ei cu oase numeroase—deși talia ei este destul de redusă, măsurînd 3 pînă la 5 cm. Plevușca e un pește curios și uricios din cale-afară. Sburilită și țifnoasă, mititica a ajuns să fie ocolită pînă și de temuta tilhăroaică a bălții, știuca. Lacomă și pîntecoasă știucă știe de frica acestei fițe și nu se-ncumetă s-o șteargă din „cartea de imobil” a bălții, fiindcă și-ar face singură de petrecanie. De ce? Tocmai pentru că războinica plevușcă este apărută de niște spini ascuțiți, mici pumnale ce aduc moartea oricărui agresor. De aceea, ci-că, plevușca moare de... bătrînețe.

....„Fuga-i rușinoasă, dar e sănătoasă” este principiul după care se călăuzește în viață obletul sau soreanul. În lumea solzoșilor mici și numeroși, obletul este un personaj de frunte, apreciat din plin și de om datorită gustului bun pe care-l dă saramurei.

Peștiușul acesta, ce măsoară 9—15 cm, cîntărind 4—20 gr., pare o săgeată argintie în necontenită mișcare în stratul de la suprafața apei. În

În împărăția
bălților

cîrduri mari, numeroase se agită ca argintul viu, fuga fiindu-i singura armă de apărare.

Deși atât de mic este valoros mai ales prin solzii săi, din care se extrage o soluție de sîdef — guanina — cunoscută în trecut sub denumirea de „esență de Orient”, folosită la fabricarea perlelor artificiale.

Se vede treaba că tocmai de aceea știuca și bibanul fugăresc atîta pe bieții obleți, să-i transforme în podoabe. Cine știe, poate și-n împărăția apelor o fi la modă perlele!

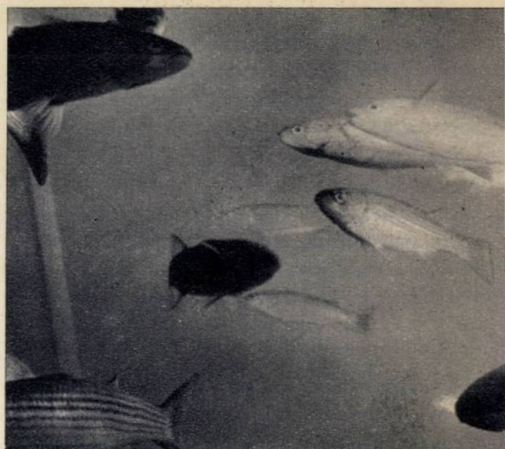
...Peștele — barometru este denumirea, împămîntenită pe alocuri, ce se atribuie țiparului sau chiscarului. Acest pește, pe care mulți îl confundă cu anghila — despre care vom spune cîteva cuvinte mai jos — poate fi considerat un bun colaborator... voluntar al Institutului de meteorologie. Pescarii au verificat, nu odată, că atunci cînd țiparul se agită și iese la suprafața apei să se „răcorească”, ploaia este pe-aproape, chiar dacă meteorologul a prezis „timp frumos”.

Curios la acest pește, lung și cilindric (măsoară obișnuit 20—25 cm și cîntărește 10—50 gr.), este faptul că în stadiul de larvă respiră prin bronhii externe, iar ca adult prin bronhii, piele și intestin. Cum respirația este un important act vital, se cheamă că, din acest punct de vedere, țiparul are... 3 vieți sub pielea-i ca de șarpe!

Dovadă: el poate trăi luni de zile fără apă, afundat adînc în nămolul umed al bălților secate, consumînd, ca ursul, grăsimea depozitată în jurul intestinului în perioada de huzur. Deși gustoasă, carnea lui este puțin consumată, întrucît acest pește este asemuit cu șarpele și de aceea este folosit mai ales ca nadă pentru pescuitul somnului.

...Oaspete rar și de rang mare în apele bălților noastre este socotit țiparul de mare, anghila sau heliosul. Acest pește, lung de 0,50 pînă la 1 m., avînd greutatea de 2 kg., cîteodată 4—5 kg., și a cărui viață a fost multă vreme învăluită de tăine este rareori întîlnit și pescuit în bălțile dunărene. Biologia lui — dezvăluită abia în ultimul timp — s-ar putea reduce la împlinirea a două mari călătorii: una a nunții sau călătoria fără de întoarcere și alta a tinereții sau călătoria vieții.

Din locurile ei de baștină — apele dulci de pe coasta de vest a Europei și cele din partea de nord a Africii — anghila pornește, la vîrsta de 6—9 ani,

spre meleagurile „primului și ultimului amor”, situate în preajma Insulelor Bermude și Insulelor Indiei de Vest, în zona mării Sargaselor.

După o drumeție de 6000—8000 km., ce durează 5—6 luni, cu un ultim efort, peștii își leapădă icrele și lapții, la adîncimea de 1000 m, după care mor. Aici se nasc puii de anghilă, asemănători unor frunze de salcie, care se ridică la suprafață și, purtați de curent, pornesc în călătoria vieții, spre apele dulci de unde au venit părinții lor. Această cale întoarsă ei o împlinesc în 2—3 ani, ca după alți 4—6 ani să calce pe urmele înaintașilor, pentru a-și împlini datoria perpetuării. De aceea, cînd vreo anghilă-adult nîmerește în unelte de pescuit ale pescarilor noștri, își pierde biletul de călătorie dus-întors...

LOCUL ȘI „NOROCUL”

Cum în povestirea noastră despre baltă ne-am ocupat mai mult de latura micro-pescărească (exceptând rîndurile despre anghilă), se cuvine să nu decepționăm nici pe micro-undițari, adică pe undițarii începători. Și pentru aceștia balta este plină de făgăduinți, de tentații și motiv de... inspirație. Făgăduința că există și pentru ei pești mari ce se pot agăța-n cirligul undiței este confirmată de prinoarea năvodului, tentația că vor prinde peștele „ăl mare” se află la fiecare pas, locul putînd fi identificat, după iscusință și preferință, fie sub salcia pletoasă, fie sub pulpana de stuf sau de lăniș de baltă; cît privește inspirația asupra clipelor palpitate și emoționante din timpul unditului, ce să mai vorbim!

Dar nu despre aceste trei elemente — făgăduință, tentație, inspirație — atribute ale bălții, ne vom ocupa în cele ce urmează, ci de cu totul altceva.

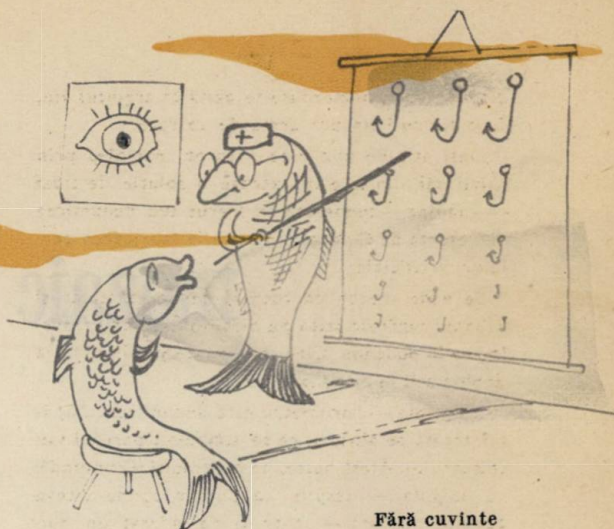
Se știe că mulți dintre pescarii amatori începători și chiar cei cu vechi stagiu la... malul apei, se călăuzesc în treburile pescăritului după rețetele din cărți și broșuri. Aceștia vor să împămîntească zicala „Cine știe carte, prinde pește”.

Se vede treaba însă că peștele nu vrea să știe totdeauna de așa ceva, încît „socoteala de acasă nu se potrivește, de regulă, cu cea din... baltă”. Nimic de zis că-n asemenea cărți cum ar fi „Abecedarul pescarului sportiv”, „Pescuitul sportiv”, nu s-ar găsi suficiente sfaturi. Numai că una-i să citești sfaturi despre cum se prinde peștele, și alta-i să-l prinzi.

Așadar, sînt multe sfaturi, cu multiple variante (mai ceva ca la „Pronosport”), că nu știi căroră să le dai mai multă crezare. De pildă, unele susțin că de vrei să te bucuri de rod bogat la pescuit, musai să ții seamă de momentul cînd își ia „gustarea” sau „prînzește” peștele; altele să iei aminte la starea timpului, de-i soare, de-i nor sau ploaie, sau să te conduci după culoarea apei. Și cite și mai cite. Adevărul este că asemenea rețete și altele sînt, în general, bune, dar, dacă te ții numai de ele, faci doar exerciții de memorizare și mai puțin de prins pește.

Ceea ce nu trebuie să uite orice pescar este faptul că peștele are... capriciile lui.

Se susține, de pildă, că pe timp de ploaie n-are rost să arunci undița pentru a ademeni crapul, fiindcă afară de dușul pe care-l poți face n-ai să câștigi nimic altceva. Or, crapul nu vrea să ia

Fără cuvinte

aminte de un asemenea sfat și de cele mai multe ori în bălțile noastre, crăpceanul cade vîrtos și pe timp de ploaie.

Cît privește alegerea locului și a nadei, lucrurile sînt și mai complicate, încît e mai bine s-o lăsăm... baltă. Cert este că în pescuitul sportiv zicala „Nu-i locul, ci... norocul” este de multe ori foarte apropiată de adevăr.

...Drept încheiere la scurta noastră povestire, o invitație: Vizitați balta ori de cîte ori aveți prilejul și nu veți regreta decît... lectura acestor rînduri, care v-au dezvăluit atît de puține aspecte din caleidoscopul minunat al bălții.

MARCEL RUSCUL

Fără cuvinte

Un eșec în cariera cinematografică nu e întotdeauna indicele lipsei de talent. Biografia artistică a tinerei actrițe Christel Bodenstein pe care am admirat-o cu toții în filmul „Revista de la miezul nop-

mozaic cinematografic

ții“, producție a studiourilor „DEFA“-Berlin (R.D. Germană) este un exemplu concludent în acest sens.

A început să studieze într-o școală de dans. În teatru nu i s-au încredințat decât roluri mici. Descoperită pentru film de către regizorul Kurt Maetzig, ea a fost invitată să facă probele de rigoare. Dar cum probele nu au plăcut, ea a fost respinsă. Regizorului Slatan Dudow i-a revenit meritul de a o aduce în fața aparatului de filmat pe Christel Bodenstein încredințându-i un rol în cunoscutul său film „Căpitanul din Köln“. După acest film, studioul a îndrumat-o să urmeze studii cinematografice universitare. În trei ani de studii, ea nu a încetat să turneze, întruchipind în diverse filme roluri de tinere. În „Revista de la miezul nopții“, ea s-a afirmat ca o artistă multilateral înzestrată: acest rol i-a pretins nu numai să interpreteze ci și să danseze și să cînte. Răspunzind tuturor acestor exigențe cu un farmec cuceritor, Christel a binemeritat un rol... clasic — în teatru de astădată — în piesa „Minna de Barnhelm“ de Lessing. Anul 1962 a fost pentru Christel, pe drept cuvînt, anul succeselor: i s-a încredințat primul rol dramatic — mult dorit de ea — într-un film realizat după cartea „O vară“ de Jacobs.

*

Cea mai „de seamă“ realizare — dacă se poate numi astfel — a anului 1962 în cinematografia americană a fost lichidarea artistei sale nr. 1: Marilyn Monroe. Sootită ani de-a rîndul drept prototipul femeii americane de la jumătatea secolului XX, Marilyn a sfîrșit prin a cădea victimă atmosferei de intrigă și indiscreții din cetatea americană a filmului. Însăși biografia ei — mai puțin amintită cu prilejul tragicului eveniment din vara acestui an — este concludentă pentru viața zbuciumată pe care a fost obligată s-o ducă înainte de a deveni celebră în „țara tuturor posibilităților“. Chiar și atunci cînd se

Marilyn Monroe

Cristel Bodenstein

afla în culmea celebrității, bolnavă fiind de nervi, producătorii filmului în care turna, nu s-au sfiit să-i rezilieze contractul. Sinuciderea ei la numai 36 de ani acuză deopotrivă moravurile de junglă ale afaceriștilor ecranului cât și presa venală — de scandal și șantaj — care-i răscolea fără jenă viața personală mergind până într-acolo încît i-a postat de-a supra casei un helicopter din care era în permanentă observată și urmărită. În amintirea regretatei actrițe, reproducem mai sus un cadru din filmele sale de debut.

★

Japonia posedă foarte multe cinematografe dintre care 41 sînt echipate cu aparate pentru proiecția filmelor cu peliculă de 70 mm. În prezent, cea mai mare parte a filmelor alb-negru sînt turnate în cinematoscop. Dar cu tot acest efort vădit de adaptare a sălilor de cinema și a producției de filme la noile perfecționări tehnice, rezultatele nu sînt deloc strălucite. O scădere masivă a numărului de spectatori are drept efect inevitabil diminuarea producției de filme, fapt ce provoacă îngrijorarea explicabilă a cineastilor care vorbesc tot mai des în ultima vreme despre

declinul cinematografiei japoneze. Și, cu toate că se acreditează ideea scăderii inevitabile a producției de filme datorită răspîndirii televiziunii, adevărul este cu totul altul. Pe deoparte, avalanșa producțiilor care caută succesul pur comercial, în genul „superproducției” „*Budha*”, pe de alta, pătrunderea masivă a filmelor străine — circa 200 pe an — nu mai oferă publicului cinefil satisfacțiile artistice așteptate și, în același timp, deformează gustul tineretului pentru filmele cu adevărat bune. Nu e, așadar, de mirare că o creație de răsunet în întreaga lume cum a fost filmul „*Insula*”, realizat de Kaneto Shindo, a trebuit, în asemenea condiții, să se bazeze pe mijloace financiare mai mult decît modeste și pe participarea benevolă a interpreților pînă la recuperarea banilor investiți și obținerea unui beneficiu, evident, abia după proiectarea filmului pe ecrane...

★

Senegalul, apreciat pînă nu demult de către colonialiști numai ca un bun furnizor de arahide, este în curs de a-și crea o cinematografie națională. În decursul ultimilor doi ani, au fost produse numai jurnale de actualități săptămînale. Operatorii africani s-au străduit de asemenea să realizeze filme documentare pe peliculă de 16 și 35 mm. care să oglindească viața țării în procesul dezvoltării ei independente. Pe lângă aceste filme, produse de către stat, de anul trecut și-a început activitatea la Dakar și o companie cinematografică africană denumită UCINA (Uniunea Cinematografică Africană). Ea a și produs un film intitulat „*Marele Magat la Tuba*” și, în coproducție cu francezii, un lung metraj — „*Libertate*” — care înfățișează Senegalul de astăzi.

Și alte măsuri luate de către guvern tind să facă din film un spectacol popular. Acolo unde nu există săli, cinematografe ambulante ale Ministerului Informațiilor permit locuitorilor de la țară să ia contact cu filmul și, îndeosebi, cu evenimentele contemporane înregistrate pe peliculă. Cineastii senegalezi depun strădanii apreciabile pentru a crea și dezvolta o cinematografie națională, cu filme vorbite în limba senegaleză.

La șapte ani robi pe plantații

O dimineață toridă, ca atâtea altele. Acele ceasului indică ora 6. Fetița de numai șapte ani, trasă la față, cu ochii în fundul capului privește afară din coliba dărăpănată și parcă nu mai vrea să se scoale.

Dar iată că se aude un zgomot de mașină. Trebuie să se scoale. Cele două autocamioane, care au sosit la Daveytown au oprit lângă colibe dărăpănate. Larma eroga. Copii — fete și băieți între șapte și doisprezece ani — ies de prin colibe. Inghesuți în jurul celor două autocamioane, ei sînt împinși pe platforme.

Nu este vorba de vreo excursie școlară, pentru că „școala” (o magazie mizeră) e de mult goală, părăsită. Copiii din acest sat nu știu ce este școala, nu știu ce înseamnă copilăria. Ei sînt folosiți la munca cîmpului pe ogoarele fermierilor albi.

Ajunși la locurile de destinație, copiii primesc cîte un saculeț pe care-l atîrnă de git. Timp de 10 -12 ore,

sub soarele dogoritor, culeg mazăre.

Plata? Dacă mai poate fi denumită astfel, e derizorie: 10—15 cenți pe zi. În plus fermierul „făgăduiește” să asigure hrana copiilor. Aceeași hrană ca în toate zilele: un blid (vasul este adus de acasă de copii) cu un fel de pap de făină neagră.

La apusul soarelui, cele două camioane se întorc din nou la Daveytown. Din ele coboară, sleiți de puteri, zeci de copii negri abia ținîndu-se pe picioare.

Scene ca cele de mai sus se petrec zilnic, ca un fapt divers, în Republica Sudafricană. Și este numai unul din numeroasele aspecte ale vieții de mizerie de zi cu zi, a populației băstinașe a acestei țări — zise a „lumii libere”. Pentru că în această țară, datorită politicii rasiste promovate de autorități, negrii — considerați „oameni de categoria a II-a” — sînt supuși unor persecuții și umilințe de nedescris și exploatați la sînge, încă din copilărie.

Produsele Fabricii „IDEAL MEDIAS

CARUCIOARE DE COPII

AUTO SPORT

TRICICLETE

CARUCIOARE DE PĂPUȘI

TROTINETE

SÎNT CUNOSCUTE
PENTRU PREZENTAREA ELEGANTĂ
CALITATEA ȘI
DURABILITATEA LOR

Cereți-le în magazinele O. C. L.
și librăriile din țară.

Nu toată lumea știe că în protoplasma fiecărei celule din corpul nostru, în afara nucleului, se găsesc un mare număr de formațiuni corpusculare numite mitocondrii. Aceste formațiuni sînt mult mai mici decît nucleul, lungimea lor fiind în general de 0,2 pînă la 2,0 miimi de milimetru.

La microscop (care mărește de cîteva sute de ori), mitocondriile se văd ca un fel de granule minuscule răspîndite în protoplasmă. Forma și dimensiunile lor variază după felul, vîrsta și starea fiziologică a celulelor în care se găsesc și se modifică atît în unele stări patologice ale organismului, cît și sub acțiunea anumitor factori ca: radiații ionizante, substanțe toxice etc. În tot timpul vieții se produc neîncetat procesele de distrugere și de formare a mitocondriilor, durata existenței unei mitocondrii fiind de cîteva zeci de zile.

Deși atît de mici, mitocondriile au fost izolate, scoase din protoplasma celulelor cu ajutorul unor aparate numite omogenizatoare.

Microscopul electronic, care ne permite să vedem obiectele mărite de cîteva zeci de mii de ori, a dezvăluit structura mitocondriilor. S-a constatat că mitocondriile sînt formațiuni corpusculare lunguiețe, înconjurate de o membrană și despărțite în interior printr-o serie de membrane transversale în multe compartimente, care comunică între ele și conțin un lichid numit lichidul intramitocondrial. Tocmai datorită existenței membranelor transversale, secțiunile prin mitocondrii,

examine la microscopul electronic, apar cu multe striiațiuni.

La baza structurii atît a membranei înconjurătoare cît și a membranelor transversale, se află așa zisele „unități funcționale mitocondriale”, alcătuite din două straturi de substanțe diferite: un strat este format din substanțe grase, bogate în fosfor, iar altul — din substanțe proteice în care se află anumite enzime, adică substanțe care pot provoca și dirija diferite reacții chimice. Aceste unități funcționale, așezîndu-se unele lîngă altele, alcătuiesc foițe, iar două foițe de felul acesta, suprapuse prin straturile lor grase, alcătuiesc membrane. E de reținut un fapt important: enzimele care se găsesc în partea proteică a membranelor mitocondriale, conțin în molecula lor anumiți atomi metalici. Astfel, unele enzime conțin atomi de fier, iar altele — atomi de cupru.

Mult timp, rolul mitocondriilor în viața celulelor a fost necunoscut. Astăzi însă, datorită progreselor realizate de știință și tehnică, s-a aflat că mitocondriile funcționează în interiorul celulelor noastre asemănător cu centralele termoelectrice.

În adevăr, în termocentralele electrice se realizează transformarea energiei cuprinsă în combustibil, în curent electric, iar în cazul cînd electricitatea produsă nu este utilizată imediat, ea poate fi adunată și păstrată în acumulatori. La fel și în mitocondrii: prin oxidarea substanțelor organice, se obține energie, care se acumulează în anumite componente celulare și este folosită apoi de celule acolo unde este necesară.

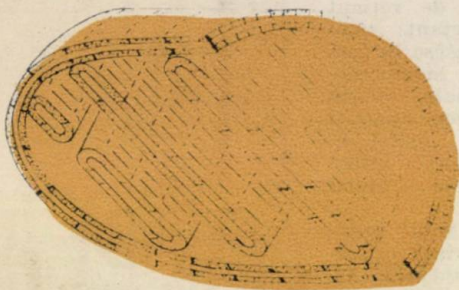
TERMOCENTRALELE DIN CORPUL NOSTRU

Academician

Eugen Macovschi

Directorul Institutului de Biochimie
al Academiei R.P.R.

Iată citeva amănunte: Diferitele substanțe organice care se găsesc și se formează în protoplasmă ajung în contact cu mitocondriile. Aici, cu ajutorul enzimelor aflate în straturile proteice ale membranelor mitocondriale, se realizează oxidarea acestor substanțe, dupăcum se produce oxidarea combustibilului (cărboni, petrol, gaze naturale) în cuptoarele termocentralelor. Cu toată această asemănare principală, există totuși o anumită deosebire între fenomenele care se petrec în mitocondrii și în termocentrale. În termocentrale, oxidarea prin ardere a combustibilului eliberează deodată multă energie sub formă de căldură, care servește la încălzirea apei din cazane, pentru ca aburul să pună în funcțiune mașinile care generează curentul electric. În mitocondrii însă, oxidarea substanțelor se

O secțiune schematică printr-o mitocondrie

progresiv la temperatura corpului, iar eliberarea energiei este însoțită de un fel de curent electric care constă în transportul de electroni dintre atomii metalici aflați în enzimele mitocondriale.

Comparația dintre mitocondrii și termocentrale electrice poate fi făcută și în privința acumulării energiei eliberate. În cazul termocentralelor, energia obținută din arderea combustibilului poate fi colectată și păstrată pînă la întrebuințare sub formă de electricitate în acumulatori. Ceva asemănător se produce și la mitocondrii. Energia eliberată prin oxidarea substanțelor organice este acumulată, sub formă de energie chimică, în anumite substanțe și în special în așa zisul „acid adenozintrifosforic”, care se formează tot la nivelul mitocondriilor, din fosfați și alte substanțe aflate în celulă. Apoi,

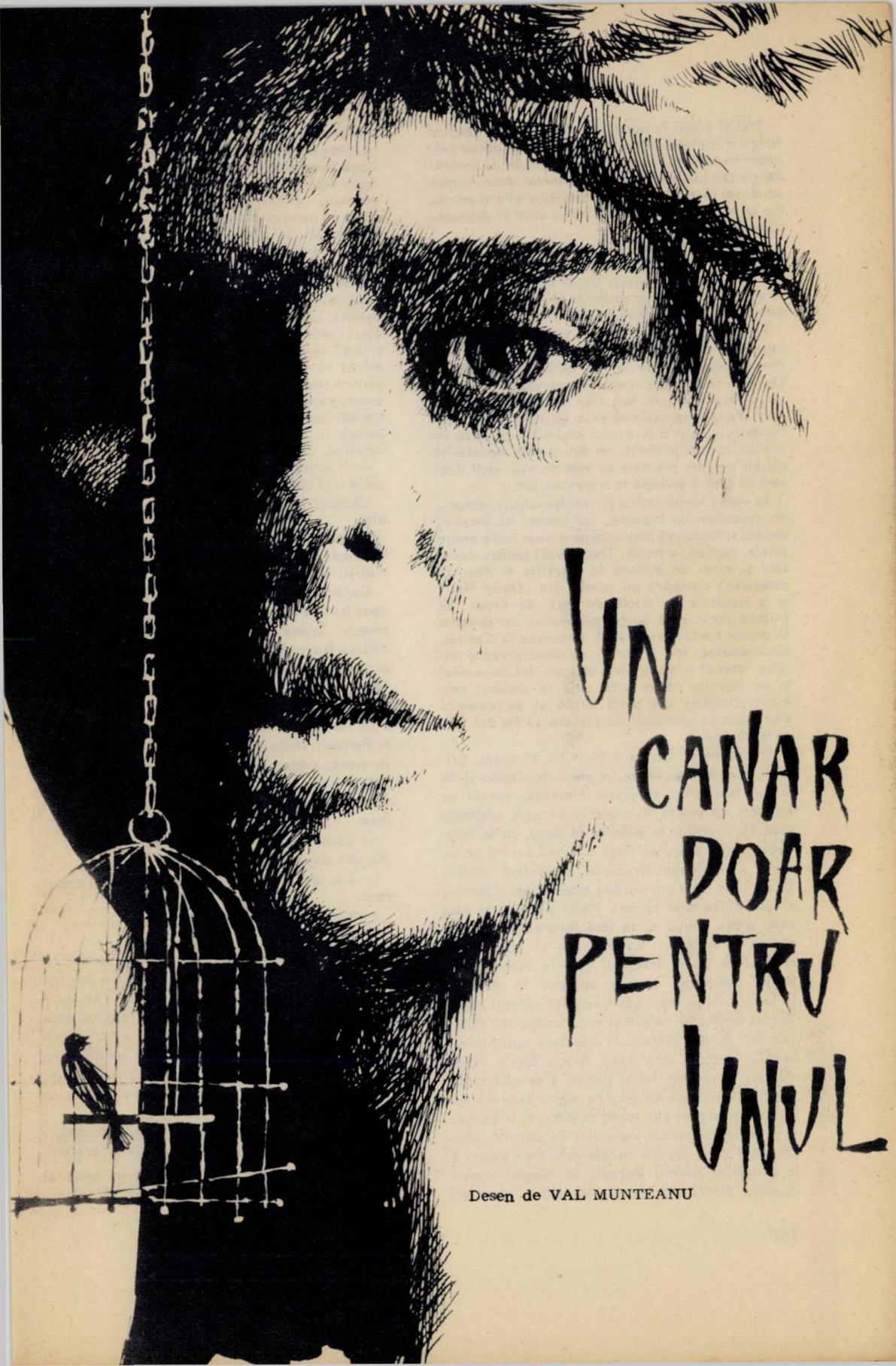
moleculele acidului adenozintrifosforic, formate în mitocondrii și foarte bogate în energie, se răspîndesc în întreaga celulă și cedează energia lor acolo unde este nevoie de ea.

Rezultă deci că în mitocondrii se cuplează două procese chimice diferite: oxidarea substanțelor organice și formarea acidului adenozintrifosforic. Cele două procese reprezintă una dintre funcțiile importante ale mitocondriilor, cunoscută sub numele de „fosforilare oxidativă”.

Astfel de cunoștințe, cîștigate abia în ultimul timp, prezintă o importanță covârșitoare pentru biologie în general și medicină în special. Spre exemplificare, se poate menționa că unele substanțe cancerigene introduse în organism au însușirea de a se localiza în mitocondrii. Aici, ele decuplează procesele oxidative de cele fosforilare, și astfel mitocondriile nu mai produc cantitatea necesară de acid adenozintrifosforic. Fenomenul acesta are drept consecință apariția diferitelor modificări ale biochimismului celular și contribuie la transformarea celulei normale în celulă canceroasă.

Din cele expuse, rezultă că cercetările biochimice în domeniul formațiunilor corpusculare intracelulare duc la descoperiri din ce în ce mai însemnate, alcătuiind astăzi un nou și important capitol al biochimiei moderne. Tocmai de aceea, atît la cel de al V-lea Congres internațional de biochimie, care a avut loc la Moscova în vara anului 1961, cît și la cel de al VIII-lea Congres internațional de oncologie, care a avut loc tot la Moscova, în luna august a anului 1962, problemelor de biochimie celulară și în special celor de biochimia mitocondriilor li s-a acordat multă atenție. Cercetările respective se fac în mai toate țările lumii.

În ceea ce privește țara noastră, putem menționa — spre exemplu — că la Institutul de biochimie al Academiei R.P.R. se fac investigații cu privire la repartiția enzimelor pe diferite substanțe proteice aflate în mitocondriile din ficat și creier, precum și în anumite formațiuni intracelulare din semințele unor plante agricole. Cunoașterea acestei repartiții este necesară pentru precizarea rolului biochimic al mitocondriilor în activitatea fiziologică a ficatului și a sistemului nervos central, precum și în germinația semințelor.

UN
CANAR
DOAR
PENTRU
UNUL

Desen de VAL MUNTEANU

Trenul trecu în mare viteză pe lângă o clădire lungă, din piatră roșie, cu o grădină și patru palmieri stufoși, cu mese așezate dedesubt, la umbră. Pe partea cealaltă, se vedea marea. Apoi, urmă un drum tăiat prin piatră roșie și argilă și marea nu se mai văzu decât din când în când și departe, dincolo de stînci:

— L-am cumpărat la Palermo, spuse doamna americană. Nu debarcasem decât pentru o oră și era duminică dimineață. Omul voia să fie plătit în dolari și i-am dat un dolar și jumătate. Cîntă într-adevăr foarte frumos.

În tren era foarte cald și în compartimentul vagonului de dormit era de asemenea foarte cald. Prin ferestrele deschise, nu adia nici o boare. Doamna americană trase transperantul și marea nu se mai văzu de loc, nici măcar din când în când. Pe partea cealaltă erau geamuri, pe urmă coridorul, apoi o fereastră deschisă, pe care se vedeau copaci prăfuiți, un drum plin de ulei și cîmpii netede, plantate cu viță de vie, apoi dealuri de piatră cenușie la marginea lor.

Se vedea fumul ieșind din multe coșuri înalte—ne apropiam de Marsilia, iar trenul își încetini mersul și începu să înainteze pe o linie între multe altele, intrînd în stație. Trenul opri pentru douăzeci și cinci de minute la Marsilia și doamna americană cumpără un număr din „Daily Mail” și o jumătate de sticlă de apă de Evian. Se plimbă puțin de-a lungul peronului, dar se așină în preajma scării vagonului, deoarece la Cannes, unde avusese loc o oprire de douăsprezece minute, trenul plecase fără nici un fel de semnal și ea izbutise să se urce abia în ultimul moment. Doamna era puțin surdă și se temea că s-ar putea ca semnalul de plecare să fie dat fără ca ea să-l audă.

Trenul plecă din gara Marsilia și acum, prînd în urmă, se vedea, în afară de depou și de fumul fabricilor, și orașul Marsilia, portul cu colinele de piatră în spate și pe apă, ultimele raze ale soarelui în asfințit. În timp, ce se întuneca, trenul trecu pe lângă o fermă arzînd pe un cîmp. De-a lungul drumului, staționau mașini, iar pe cîmp erau împrăștiate așternuturi și lucruri scoase dinăuntrul fermei. Mulți priveau la casa care ardea. După ce se lăsă întunericul, trenul ajunse la Avignon. Lumea urca și cobora. La standul de ziare, francezii care se întorceau la Paris, cumpărau zărele apărute în acea zi în Franța. Pe peronul gării, se aflau soldați negri. Purtau uniforme cafenii și erau înalți, iar chipurile lor, fiindcă stăteau în imediata apropiere a becului electric, străluceau. Aveau fețele foarte negre și erau prea înalți pentru a se uita țintă. Trenul părăsi gara Avignon cu negrii care stăteau acolo. Un sergent alb, scund de statură, îi însoțea.

În compartimentul vagonului de dormit, însoțitorul dăduse jos din perete cele trei paturi și le pregătise pentru dormit. În timpul nopții, doamna americană nu închise ochii, deoarece

trenul era rapid și mergea foarte repede, iar noaptea ea se temea de viteză. Patul ei era cel de lângă fereastră. Canarul din Palermo, cu o haină întinsă peste colivie, se afla la adăpost de curent, pe coridorul care ducea la cabinetul de toaletă ce ținea de compartimentul nostru. În afara compartimentului, se vedea o lumină albastră și toată noaptea trenul merse foarte repede, iar ea stătu trează în așteptarea unui accident de cale ferată.

Dimineața, trenul era în apropiere de Paris și după ce doamna din America părăsi cabinetul de toaletă, arătînd foarte sănătoasă, de vîrstă mijlocie, și americană, în ciuda faptului că nu dormise și după ce îndepărtă haina de pe colivie pe care o atîrnă la soare, se duse la vagonul-restaurant pentru micul dejun. Cînd se înapoie în compartiment, paturile fuseseră împinse la loc în perete și transformate în fotolii, canarul își scutura penele în lumina soarelui care intra pe fereastra deschisă, iar trenul se apropiase mult de Paris.

— Îi place soarele, spuse doamna americană; acum o să cînte numaidecît.

Canarul își scutură penele și izbi cu ciocul în ele.

— Mi-au plăcut întotdeauna păsările, spuse doamna americană. Îl duc acasă fetei mele. Auziți, cîntă!

Canarul ciripea și penele de pe gîtleji se zbîrliră; apoi își lăsă ciocul în jos și din nou își izbi cu el penele. Trenul trecu peste un pod și printr-o pădure foarte bine îngrijită, trecu prin multe din orașele aflate în afara liniei de centură a Parisului. În orașe se vedeau tramvaie, iar pe zidurile ce dădeau spre calea ferată — afișe mari conținînd reclame pentru Belle Jardinière și Dubonnet și Pernod. Toate lucrurile pe care trenul le lăsa în urmă, arătau ca dimineața, înainte de micul dejun. Timp de cîteva minute, nu ascultasem ce spunea doamna americană, care vorbea cu soția mea.

— Soțul dumneavoastră e tot american? — întrebă doamna.

— Da, spuse soția mea, sîntem amîndoi americani.

— Am crezut că sînteți englezi.

— Oh, nu.

— Poate din cauză că port bretele, spusei eu. Era gata să spun suspenders¹⁾, dar am înghițit cuvîntul în momentul cînd mi-a venit pe buze, pentru a-mi păstra maniera mea englezească. Doamna americană nu mă auzise. Era într-adevăr foarte surdă. Cîtea cuvintele de pe buzele celor cu care vorbea, iar eu nu privisem spre ea. Privisem spre fereastră. Continuă să vorbească cu soția mea.

— Mă bucur că sînteți americani. Americanii dau cei mai buni soți, spunea doamna americană.

* Din volumul „Primele patruzece și nouă de povestiri”, ciclul de nuvele „Bărbați fără de femei”.

1) Cuvînt tipic american: bretele (n. r.).

Știți, de asta am plecat din Europa. Fiica mea s-a îndrăgostit de un bărbat la Vevey. Făcu o pauză.

— Erau îndrăgostiți nebunește unul de altul. Din nou tăcere.

— Am luat-o de-acolo, bineînțeles.

— I-a trecut?—întrebă soția mea.

— Nu cred, spuse doamna americană. Nu voia să mănînce nimic și nu voia să doarmă de fel. Am încercat tot ce-am putut, dar pare că n-o interesa nimic. N-aș fi vrut să se mărite cu un străin. Pauză. Cineva, un foarte bun prieten de-al meu, mi-a spus o dată: — Nici un străin nu poate fi un bun soț pentru o fată americană.

— Nu, spuse soția mea, presupun că nu.

Doamna americană admiră haina de călătorie a soției mele și din discuție reieși că de douăzeci de ani doamna își cumpăra propriile ei haine de la aceeași casă de mode din strada Saint Honoré. Aveau măsurile ei, iar o vînzătoare care o cunoștea și-i cunoștea și gustul îi alegea rochiile și acestea erau trimise în America. Soseau la oficiul poștal din apropierea locuinței ei, în partea de sus¹⁾ a New York-ului, iar vama nu era nici o dată exagerată, deoarece, pentru a putea fi evaluate, pachetele erau deschise acolo, la oficiu, iar rochiile arătau întotdeauna foarte simple și n-aveau nici un fel de dantelă aurită sau ornamente care le-ar fi făcut să pară costisitoare. Înaintea actualei vînzătoare, care se numea Tereza, fusese o alta, Amelia. Cu totul, nu fuseseră decît două vînzătoare în acești douăzeci de ani. Croitorul rămăsese tot timpul același. Totuși, prețurile crescuseră. Cu toate acestea, prin cursul schimbului, prețurile se echivalau. Acum, aveau și măsurile fiicei ei. Crescuse și, probabil, ca ele să se mai schimbe de aci încolo.

Trenul intra acum în Paris. Fortificațiile fuseseră nivelate, dar iarba nu crescuse. Se vedeau multe vagoane staționînd pe linie, vagoane-restaurant și vagoane de dormit, din lemn cafeniu, care aveau să plece spre Italia la noapte, la orele cinci, în cazul cînd acest tren pleca tot la cinci; pe vagoane era scris „Paris — Roma”; altele, care făceau curse în suburbii, aveau locuri pe acoperiș; la anumite ore, toate locurile erau ocupate — și cele de pe acoperiș—dacă lucrurile se petreceau acum la fel ca și înainte; și în urmă rămîneau zidurile albe și numeroasele ferestre ale caselor. Totul era înainte de micul dejun.

— Americanii dau cei mai buni soți, îi spuse doamna americană soției mele.

Eu dădeam jos bagajele.

— Bărbații americani sînt singurii din lume pe care să-i poți lua de soți.

¹⁾ În limba engleză: up town; cuvîntul indică partea de sus a orașului și totodată, cartierul locuit de clasele sus-puse (n. r.).

— De cînd ați plecat din Vevey?—întrebă soția mea.

— În toamna aceasta se împlinesc doi ani. Știți, ei îi duc canarul.

— Bărbatul de care se îndrăgostise fiica dv. era elvețian?

— Da, spuse doamna americană. Provenea dintr-o familie foarte bună din Vevey. Avea să devină inginer. S-au întîlnit acolo, la Vevey. Aveau obiceiul să facă împreună plimbări lungi.

— Cunosc Vevey, spuse soția mea. Am fost acolo în luna noastră de miere.

— Da, într-adevăr? Trebuie să fi fost tare frumos. Firește, nici prin gînd nu-mi trecea că se îndrăgostise de el.

— E un loc foarte frumos, spuse soția mea.

— Da, spuse doamna americană, nu-i așa că-i frumos? Unde-ați stat?

— La „Trois Couronnes”, spuse soția mea.

— Ce hotel vechi și bun, zise doamna americană.

— Da, răspunse soția mea, aveam o cameră foarte bună și toamna ținutul e încîntător.

— Ați fost acolo toamna?

— Da, spuse soția mea.

Treceam pe lîngă trei vagoane care fuseseră accidentate. Erau desfăcute, cu acoperișul lăsat.

— Priviți, spusei, a fost un accident de cale ferată.

Doamna americană privi și văzu ultimul din cele trei vagoane.

— Tocmai de asta mi-a fost frică toată noaptea, spuse ea. Uneori am niște presimțiri îngrozitoare. N-o să mai călătoresc niciodată cu un rapid în timpul nopții. Trebuie să existe și alte trenuri confortabile, care nu merg cu o asemenea viteză.

Apoi, trenul intră în întunecimea gării Lyons și după aceea se opri, iar hamalii veniră în dreptul ferestrelor. Dădui bagajele pe fereastră și ieșirăm în prelunga obscuritate a peronului, iar doamna americană se dădu în grija unuia dintre cei trei reprezentanți ai lui Cook, care spuse:

— Un minut, doamnă, și vă caut imediat numele.

Hamalul aduse un vagonet și stivui bagajele, iar soția mea își luă rămas bun; îmi luai și eu rămas bun de la doamna americană, al cărei nume fusese găsit de omul de la Cook pe o pagină bătută la mașină, dintr-un mănunchi de pagini dactilografiate, pe care le puse la loc în buzunarul său.

Mergeam în urma hamalului care ducea vagonetul, alături de tren, coborînd platforma lungă de ciment. La capăt, era o poartă și un om ne luă biletele.

Ne întorceam la Paris pentru a locui despărțiți.

Tezeu, fiul lui Egeu, regele Atenei, se spune în legende că ar fi fost inventatorul pugilatului, strămoșul boxului de astăzi. În cinturi nemuritoare Homer a povestit despre luptele de pugilat dintre Apollo și Ares, zeul războiului, și dintre Polux și Amic, regele Bebricilor, în timpul expediției argonauților care căutau lina de aur.

Mai aproape de cele lumesti, rapsodii Olimpiadelor antice, Pindar și Bacchilides, îl arată însă pe un pescar, Onomasto din Smirna, ca fiind primul muritor încununat cu lauri pentru victoria sa la întâiul concurs de pugilat, disputat la a 23-a Olimpiadă, în anul 668 înaintea erei noastre. Armeanul Varazdate, fiul lui Anop, ultimul campion înscris pe vestigiile de bronz ale ruinelor Olimpiei, a fost și el tot un practicant al luptei cu pumnii (anul 369 î.e.n.).

Dar cercetînd istoria sportivă scrisă va trebui să facem un salt de peste 13 secole pentru a întîlni din nou numele unui campion de box. Acesta este englezul Tom Figg, un fierar din Soho, care a deținut titlul de campion mondial la categoria grea timp de 11 ani (1719—1730). Era vremea cînd boxul se practica cu pumnii goi și nu se deosebea esențial de pugilatul antichității. Lui Tom Figg i-au urmat alți 40 de campioni, majoritatea lor irlandezi și englezi, printre cei mai vestiți fiind: Jack Broughton, cel care a imaginat „the muffers”, mănuși de box rudimentare, israelitul Dan Mendoza și mai ales John Jackson. Acesta din urmă a avut onoarea de a fi profesorul de box al lui Byron. Marele poet englez era nu numai un nelipsit spectator al meciurilor de box dar și un fidel practicant al acestui sport. Englezii spuneau că boxul nu e altîl decît arta de a da lovi-

turi cît mai ales de a nu le primi.

Byron vedea în box un sport care educă multe virtuți: voința, hotărîrea, loialitatea, puterea de a privi în față pericolul.

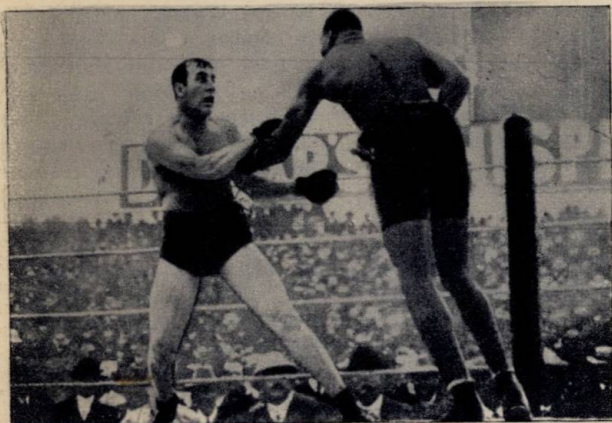
Din vremea lui Tom Figg datează și ringul, așa cum îl cunoaștem noi azi. Doar că atunci, și multe decenii după aceea, reprizele (o repriză se termina cînd cădea jos un boxer) erau nelimitate, astfel că un meci durapînă la epuizarea totală a unuia din adversari. Meciul dintre Bradley și Rankin, disputat în 1857 la Buffalo a avut 152 de reprize însumînd aproape trei ore de luptă. La acest meci la care a fost pentru prima oară utilizat jocul de picioare (pînă atunci boxerii stăteau cu picioarele fixe pe podea) au asistat 33.000 de spectatori.

Ultimul campion mondial la categoria grea, cu pumnii goi, a fost John Sullivan și tot el în meciul cu James Corbett a disputat primul campionat mondial de box cu mănuși după regulile stabilite de englezul Queensberry. Acel meci memorabil s-a desfășurat la 7 septembrie 1892 la New Orleans și a fost cîștigat de James Corbett prin K.O. în repriza a 21-a. Corbett păstrează titlul cinci ani, pînă cînd este învins de Bob Fitzsimmons, prin scoatere din luptă în rundul 14. Această înfrîngere a fost urmată de o dramă zguduitoare. Tatăl lui Corbett, deși era certat cu fiul său, păriase toți banii pe șansele acestuia. Disperat el s-a sinucis după ce și-a împușcat soția cu un foc de revolver. Așa a început seria

PE URMELE MARILOR CAMPIONI AI BOXULUI

DE LA TOM FIGG

LA SONNY LISTON

Burns (stînga) și Johnson în meciul de la Sydney

marilor meciuri pentru titlul mondial de box la categoria grea, meciuri care aveau să stîrnească atîtea pasiuni, să producă atîtea drame și să creeze un business monstruos patronat de cei ce trăiesc de pe urma acestor gladiatori ai zilelor noastre, boxerii profesioniști.

Fitzsimmons, un boxer tehnic dar ușor, numai de 75 kg., rămîne campionul lumii doi ani. În 1899 James Jeffries, un căldărar din Ohio, îl face K.O. în repriza a 11-a cu un „undoi” la maxilar, lovitură rămasă celebră sub numele de „ciocanul fierarului”. Jeffries părăsește neînvins titlul în 1905.

Între timp apare pe ringuri negrul Jack Johnson, boxergigant, înalt de 1,90m, regele upercutului. Acesta îl provoacă în 1908 pe Tommy Burns, un marinar canadian tare ca o stîncă. Meciul s-a ținut tocmai la Sidney în Australia, după dorința canadianului ahtiat după aventuri și călătorii. Era primul meci în care un negru încerca să cîștige titlul mondial. 22.000 de spectatori au asistat, ceea ce era un record pentru Australia. Cînd Burns s-a urcat pe ring, Johnson

i-a strîns mîna și i-a spus: — Iată-vă în sfîrșit!... La care boxerul alb i-a răspuns: — Ce vrei, cîine negru?

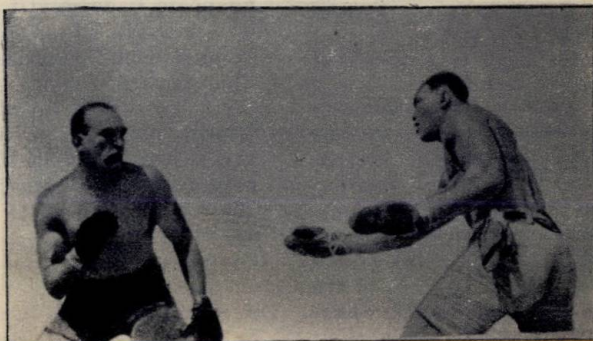
În patru reprize Tommy Burns era lichidat.

Aflînd că un negru a devenit campion mondial și că nimeni nu poate să-l înfrîngă, James Jeffries, deși avea 35 de ani și cîntărea peste 100 kg se hotărîște să treacă iarăși corzile ringului pentru a readuce rasei albe titlul pierdut. Îl provoacă pe Johnson. Acesta acceptă. Meciul, unul din cele mai faimoase organizate vreodată, are loc la Reno, orașul căutătorilor

de aur din Far-West. Prețurile de intrare erau foarte pipărate mergînd de la 25 la 200 dolari. Autoritățile au primit 700 bilete de favoare și se crede că 500 de persoane au reușit să intre în arenă fără să plătească. 22 de cinematografiști și 150 de fotografi au lucrat în timpul meciului. Cu acest prilej s-a lansat moda reclamei prin sport. Cu multe zile înainte afișe imense lăudau prin intermediul lui Jeffries meritul cutărui săpun sau cutărui laxativ. Presa ațîța publicul împotriva negrului. Dar negrul a fost mai tare și a învins.

Jack London, aflat și el printre spectatori a fost primul care l-a felicitat pe Johnson după ce acesta în repriza a 15-a l-a răpus pe boxerul alb cu cinci lovituri variate, dintre care una i-a smuls o ureche. Un incident caracteristic pentru vremea aceea: În repriza a 16-a s-a auzit un pocnet de pistol. Cineva trăsese din tribune spre ring. Glonte erau destinate lui Johnson dar nu l-a nimerit. Închipuiți-vă însă că meciul nu a fost oprit și totul a continuat ca și înainte.

Johnson rămîne campion mondial pînă în 1915. Atunci este învins în 26 de reprize la Havana de americanul Jess Wilard. La rîndul său, Wilard pier-

Jeffries și Johnson în meciul de la Reno

de titlul în 1919 la Toledo în meciul cu Jack Dempsey, supranumit „fărimătorul gigantilor“. Până în 1926 domnește Dempsey învingându-l pe francezul Carpentier și pe argentinianul Luis Firpo și „taurul din pampas“. Dar la 23 septembrie 1926, la Filadelfia, el pierde coroana în favoarea lui Gene Tunney, maestrul eschivei, unul din cei mai tehnici boxeri care au existat vreodată. A fost un meci senzațional, dar și mai senzațională a fost revanșa disputată un an mai târziu la Chicago când câștigă Tunney la puncte deși este numărat de două ori până la 8. El se retrage neînving și titlul rămâne vacant. Max Schmeling, Jack Sharkey, uriașul italian, Primo Carnera, Max Baer și Jimmy Braddock sînt pe rînd campioni mondiali. Cam tot în acea vreme Lucian Popescu al nostru bătea pe KID OLIVA și CARLOS FLIX și era campion al Europei.

În 1936, Joe Louis, un tînăr negru debutează cu o fulgerătoare victorie asupra lui Carnera și deschide o nouă epocă de glorie pentru pugiliștii de culoare. „Mitrăliera din Detroit“, cum era supranumit acest superb atlet, cu o forță și o știință a ringului rar întîlnite, va deține titlul mondial timp de 11 ani și-l va apăra victorios de 22 de ori. El devine campion al lumii la 22 mai 1937 la Chicago, unde l-a învins pe Jimmy Braddock. Apoi pînă în 1947 Joe Louis bate prin knockout pe cei mai faimoși boxeri ai vremii: Tony Galento, Schmeling, Bob Pastor, Buddy Baer, Abe Simon, Billy Conn, Tomi Mauriello. Doar trei scapă înfrînți numai la puncte: Tommy Farr, Arturo Godoy și Joe Walcott. În 1949, la vîrsta de 35 de ani, Louis abandonează neînving titlul mondial și el însuși își alege succesorii, doi boxeri negri:

Ezzard Charles și Joe Walcott. Câștigă Charles. El învinge apoi pe Lesnevich și Pat Valentino. Reintră în 1950 Joe Louis care se ruinase și se află într-o neplăcută dispută cu fiscul american. În lumea boxului profesionist există un proverb care se referă la neputința marilor campioni de a redeveni ceea ce au fost

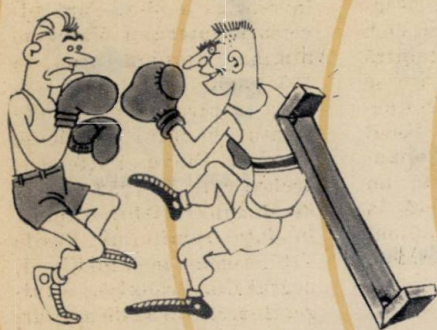
Joe Louis

înainte după ce s-au retras temporar din competiții: „newer come back“ (ei nu se mai întorc niciodată). Ca și în cazul lui Jeffries, sau Corbett, acest proverb nu poate fi dezmințit nici de Joe Louis. El este bătut la puncte în 15 reprize de Charles care era mai tînăr cu 7 ani. Pînă la urmă Charles pierde și el titlul învins prin K.O. la Pittsburgh de eternul său rival Joe Walcott. Trecuseră 15 ani de cînd un boxer alb nu mai câștigase titlul mondial la categoria grea. Acest lucru se va întîmpla însă în 1952 la Filadelfia unde Rocky Marciano, un american de origină italiană, îl învinge

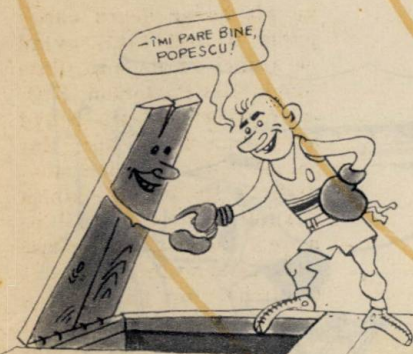
pe Joe Walcott prin K.O. în repriza a 13-a. Fără adversari puternici Marciano rămîne campion pînă în 1955, apoi se retrage... la timp pentru că pe firmamentul boxului își făcuse apariția Floyd Patterson, același care în 1952 câștiga la Helsinki titlul olimpic în fața românului Vasile Tiță. Ascensiunea lui Floyd, negrul din Brooklyn, e fulgerătoare. Din 32 de meciuri în 4 ani câștigă 32 prin K.O. El luptă pentru titlul mondial la 30 noiembrie la Chicago cu Archie Moore, un alt boxer negru care-i putea fi însă tată, avînd pe atunci 41 de ani. Bate bineînțeles Patterson (K.O. în repriza a 6-a). Floyd avea doar 21 de ani. Era cel mai tînăr campion mondial la grea din istoria boxului, întrecînd și pe marele Louis care cucerise titlul la 23 de ani. Au trecut 6 ani de cînd Patterson e campion mondial. În acest interval el a fost învins numai de suedezul Johansson, căruia i-a cedat titlul pentru a-l recîștiga apoi printr-o victorie prin K.O. Se pare totuși că aceste meciuri l-au zdruncinat serios pe Patterson. La 25 septembrie la Chicago, el este învins prin K.O. în repriza I-a de Sonny Liston, și el boxer de culoare, dar cu un trecut dubios și lipsit de simpatia publicului, care-l iubea încă pe modestul și timidul Patterson. Nici n-a fost confirmat Liston campion mondial și iată că un alt negru, Cassius Clay, campion olimpic la Roma, se declară apt să continue dinastia campionilor de culoare în categoria supremă a sportului cu mînuși.

ILIE GOGA

CE AR ÎNȚELEGE UN PROFAN DIN TRANSMITEREA LA RADIO A UNUI MECI DE BOX

...Crudu este sprijinit de o puternică... galerie.

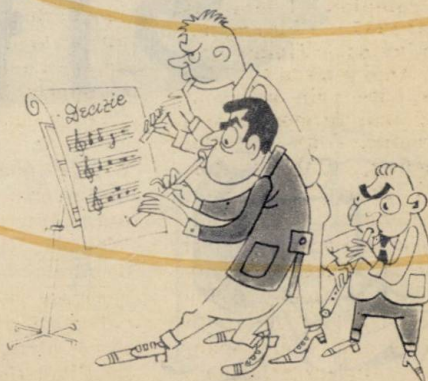
...Georgescu face cunoștință cu... podeaua.

...După meci, Gheorghiu strânge
cu putere... mina adversarului.

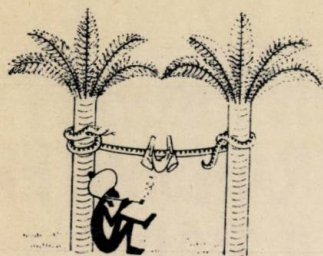

...O ploaie... de pumni se
abate asupra lui Ambruș.

...Decizia este... fluierată de public.

Desene de AL. CILENCIU

Fără cuvinte

Fiecare cu asociațiile sale de idei

A găsit o soluție

UMOR

Vara

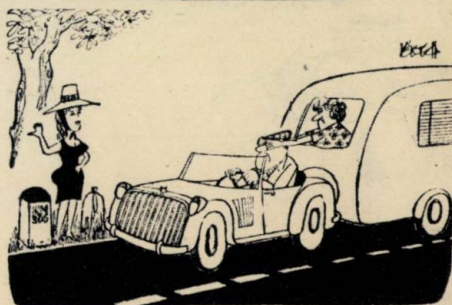
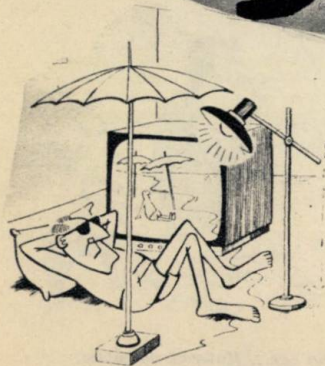

Iarna

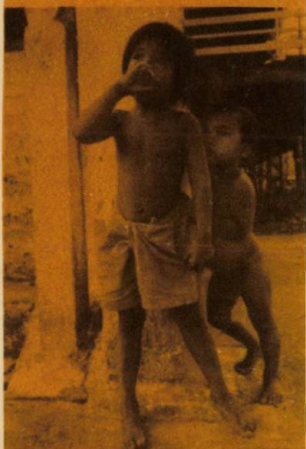

Fără cuvinte

STRĂIN

Fără cuvinte

"Țara zîmbetelor"

În ghidurile turistice privitoare la țările din Orient, se obișnuiește foarte des ca acestor țări să li se dea epitete pompoase. De pildă, Tailanda este recomandată drept „Țara zîmbetelor”... Realitatea însă nu corespunde nici pe departe acestui frumos epitet. Aici, în „Țara zîmbetelor”, unde marioneta Sarit Tanarat s-a angajat să facă din Tailanda o „vitrină model” a „lumii libere”, domnesc mizeria și foamea. Priviți „zîmbetul” celor doi copii din fotografie, care suferă de foame și vă veți da seama ce fel de „Țară a zîmbetelor” este Tailanda. Privirile celor doi copilași sînt ațintite departe, așteptînd parcă o bucată de pîine sau orice altceva care să le potolească foamea.

În fotografie, sînt numai doi, dar în orașele și satele „Țării zîmbetelor”, asemenea cazuri se numără cu miile....

după 307 ani

După 307 ani de robie colonială, la 5 august 1962 Jamaica a fost proclamată stat independent. În aceste trei secole, poporul acestei mici insule din Marea Caraibilor a cunoscut, pe propria lui piele, ce înseamnă a-ți fi țara colonie: mizerie, foamete, jafuri, silnicie etc. „Țara bauxitei” (Jamaica se situează pe primul loc în lume în ceea ce privește extracția și exploatarea acestui minereu) a constituit pentru stăpînii de peste Ocean — colonialiștii englezi — o importantă sursă de venituri. În același timp, locuitorii insulei trăiau în aceeași mizerie ca și pe vremea cînd erau aduși pe pămîntul lor, la osîndă, dezerterii din regimentul reginei Victoria a Angliei. Agricultură — ocupația de bază — se face ca și în Evul Mediu, cu cele mai rudimentare mijloace. Cît privește fabricile — nici vorbă.

Urmele „civilizațoare” ale colonialiștilor englezi se pot vedea foarte bine și din fotografia alăturată: imensa majoritate a locuitorilor orașului Kingston — capitala țării — trăiesc în asemenea „case”. Dacă în capitală există astfel de „locuințe”, atunci în restul țării...

victimele thalidomidei

În goana după profit, marii magnați nu se dau în lături nici de la cele mai mirșave și josnice metode. Pentru ei nu contează efectul pe care îl are un produs, ci, mai presus de orice, este venitul, venitul cît mai mare. Astfel magnații industriei farmaceutice din R.F. Germană au produs un „medicament” (brevetat de firma „Grünenthal”) care, luat ca sedativ de viitoarele mame, în primele luni ale sarcinei, provoacă nașterea copiilor cu grave malformațiuni fizice. Acest „produs” a fost răspîndit în aproape toate țările occidentale. Astfel, conform unor statistici oficiale, în Anglia au fost înregistrate circa 1.000 de cazuri cînd femei gravide, după ce au luat „medicamentul” susamintit, au dat naștere unor copii fără mîini, fără picioare sau cu alte deformații grave. În ce privește Germania occidentală, aici s-au născut peste 3.600 de asemenea copii.

Agentia Reuter relatează că, în Anglia, părinții a patru copii, care s-au născut cu grave deformații de pe urma folosirii thalidomidei, au format un grup de acțiune sub conducerea lui Edward Satherley, al cărui fiu s-a născut fără brațe.

În fotografie una din victimele thalidomidei: un copil născut fără brațe.

ZIGZAG

Marele romancier Lev Tolstoi a fost un pasionat patinator. O fotografie datînd din 1898 îl reprezintă patinînd într-un grup de copii la Moscova. El avea atunci 70 de ani. La 60 de ani autorul Anei Karenina învățase să meargă cu bicicleta și a parcurs distanța Tula—Moscova.

Data de naștere a rugbiului este o zi oarecare din anul 1823. În timpul unui meci de fotbal disputat la colegiul din orașul Tugby (Anglia) elevul Webb Ellis, încălcînd regulile jocului a plecat spre poarta adversă alergînd cu mingea sub braț. Această „inovație” și corolarul său, placajul, (altfel atacantul nu putea fi oprit) au dat naștere sportului cu balonul oval.

Alexandra Kudașova a străbătut pe schiuri uriașa distanță Harbin—Petersburg (9000 de verste). Un an și o lună a mers curajoasa femeie rusă cu schiurile. Aceasta se întîmpla în anii 1910—1911 cînd femeia nu era socotită altceva decît o reprezentantă... a sexului slab.

Matusalemul fotbalului englez Stanley Mathews joacă în campionatul britanic de 33 de ani. A debutat la vîrsta de 15 ani la clubul Stoke City, în care și astăzi ocupă postul de aripă dreaptă. Mathews speră că va

„ține” pînă la 50 de ani pentru a bate recordul lui Bill Meredith care la 49 de ani a disputat cu Manchester City o finală a Cupei Angliei. Mathews ca și Meredith nu bea și nu fumează.

Boris Spaski, campionul de șah al U.R.S.S. este un poli-sportiv. El înoată, joacă volei și aleargă foarte bine.

Emil Zatopek și soția sa Dana Zatopek, posesorii unei impresionante colecții de medalii olimpice, s-au născut în același an și au împlinit de curînd 40 de ani.

În anul 1918 în Rusia Sovietică existau doar 100.000 de practicanți ai sportului. Astăzi numărul lor este de peste 30 de milioane. La dispoziția acestei armate de sportivi se află aproape 350.000 de instalații și baze sportive.

Laszlo Papp, campionul Europei de box la categoria mijlocie a fost ironizat de antrenori, cînd la vîrsta de 12 ani s-a prezentat la o sală de box. „Cu fizicul tău ai putea să fii cel mult jucător de ping-pong”, i-au spus aceștia. Dar după cîțiva ani Papp le-a dovedit contrariul.

În anul 1569 Gerolamo Mercuriale, medic și om de știință din Forlì (Italia) a publicat o carte intitulată „De arte gymnastica” în care dă sfaturi asupra practicării diferitelor exer-

ciții fizice, ca atletismul, pugilatul și înotul.

Președintele Finlandei, Urho Kekkonen, a fost în tinerețe un foarte bun atlet. Printre altele a cîștigat și campionatul țării la săritura în înălțime cu rezultatul de 1,95 m. De aceea probabil președintele este un mare admirator al lui Brumel.

Cursele contracronometru au fost inventate de un arbitru italian Giulio Costa care voia să se răzbune în acest fel pe cicliști pentru că soseau prea mulți împreună și nu le putea lua numerele de pe tricou.

În istoria ciclismului cei mai mari specialiști ai curselor contracronometru au fost: Coppi, Magni, Rivière, Koblet iar în zilele noastre Anquetil, Baldini și Nijdam.

Cu toate că mai sînt încă aproape doi ani pînă la viitoarele Jocuri Olimpice, la Tokio pregătirile sînt de pe acum în toi. În vederea acestui mare eveniment sportiv, se proiectează crearea unui drum special (macheta lui se poate vedea în fotografia de mai jos). Acest drum este menit să lege localitatea Akasakamitsuke de șoselele de mare viteză nr. 3 și nr. 4. Lungimea lui va fi de 7,8 km. dintre care 5,3 km. sub pămînt.

S P O R T I V